

Aguzarova Izeta 2

Агузарова Изета_2

Агузарова Изета 2

Text 2012. Interlinearized by Arseniy Vydrin

Текст 2012. Глоссировал Арсений Выдрин.

1 **Мадина** : **Йер-иу** **зæронд** **лæгтæн** **кодтой** ?
Мадина Йер - =иу зæронд лæг -т -æн код -т -ой
Madina now =ITER old man PL DAT do TR PST.TR.3PL

Did they make it for old people?

2.1 **Агузарова Изета** : **О** , **фылдæр** **зæронд** **лæгтæн** .
Агузарова Изета о фылдæр зæронд лæг -т -æн
Aguzarova Izeta yes more old man PL DAT

Aguzarova Izeta: Yes, mostly for old people.

2.2 **Ну** , **худ** **дæр** , **фæлæ** **æлæмæй** **каджындæр** **ницы**
ну худ =дæр фæлæ æлæм -æй кад -джын -дæр ницы
HES hat =PTCL but alam ABL esteem ADJ COMPAR nothing

уыди .

уыд -и

be PST.INTR.3SG

Well, also a hat, however, there was nothing more honourable than alam

2.3 **Æмæ** **æлæм** **бирæтæ** **нæ** **зонынц** .
æмæ æлæм бирæ -тæ нæ зон -ынц
and alam a.lot.of PL NEG know PRS.3PL

Many people don't know what is alam.

2.4 **Æз** **æй** **нæ** **зыдтон** .
æз =æй нæ зыд -т -он
I =3SG.ENCL.GEN NEG know TR PST.TR.1SG

I didn't know it.

2.5 **Йер** **дын** **нæ** **зæгъын** , **нæ** **сыхæгты** ...
йер =дын нæ зæгъ -ын нæ сыхæг -т -ы
now =2SG.ENCL.DAT PTCL say PRS.1SG NEG neighbour PL GEN

I say, out neighbour

3.1 **Тина** : **Æмæ** **ныртæккæ** **нал** **кæнынц** .
Тина Æмæ ныртæккæ нал кæн -ынц
Tina and now no.longer do PRS.3PL

Tina: Now they don't do it [alam].

3.2 **Æрмæстдæр** **зæз** **кæнынц** .
 æрмæстдæр зæз кæн -ынц
 only fir do PRS.3PL

They do only zaz.

4.1 **Агузарова Изета** : **О** , **нæ** **сыхæгты** **ус**
 Агузарова Изета о нæ= сыхæг -т -ы ус
 Aguzarova Izeta yes POSS.1PL= neighbour PL GEN woman

ссыди , **Верæ** .
 ссыд -и Верæ
 climb.up PST.INTR.3SG Vera

Aguzarova Izeta: Our neighbour, Vera, came to us.

4.2 **Æмæ йæ** **Верæ амыдта** , **æмæ йæ**
 æмæ =йæ Верæ амыд -т -а æмæ =йæ
 and =3SG.ENCL.GEN Vera show TR PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.GEN

ахуыргæнджытæ **рæвдз-рæвдзæй** **акодтой** .
 ахуыргæндж -ыт -æ рæвдз - рæвдз -æй а- код -т -ой
 teacher PL NOM quick quick ABL PV do TR PST.TR.3PL

And Vera showed us, and the teachers collected it (did it).

5.1 **Мадина** : **Æмæ йæ** **куыд кодтой** ?
 Мадина Æмæ =йæ куыд код -т -ой
 Madina and =3SG.ENCL.GEN how do TR PST.TR.3PL

Madina: How did they do it?

5.2 **Æз афтæ фехъуыстон** , **иуæй-иу хатт мæнæ** ...
 æз афтæ фе- хъуыст -он иу -æй =иу хатт мæнæ
 I so PV listen PST.TR.1SG one ABL =ITER time there,that.is
 DISC

I have heard, sometimes...

5.3 **Мæ** **диссертаци уыцы темæмæ** **гæсгæ** **уыди** ,
 мæ= диссертаци уыцы темæ -мæ гæсгæ уыд -и
 POSS.1SG= thesis that subject ALL in accordance with be PST.INTR.3SG

æмæ йæ **уымæ** **гæсгæ** **зонын** .
 æмæ =йæ уы -мæ гæсгæ зон -ын
 and =3SG.ENCL.GEN DemDist ALL in accordance with know PRS.1SG

My thesis what about it, that is why I know something about it.

5.4 **Йер мын** **иу чидæр** **дзырдта** , **иу зæронд**
 йер =мын иу чи -дæр дзырд -т -а иу зæронд
 now =1SG.ENCL.DAT one who INDEF talk TR PST.TR.3SG one old

ус	,	æлаәм	æмæ	гауыз	арæзтой	,	уыдон	дæр	афтæ	,
ус		æлаәм	æмæ	гауыз	арæзт -ой		уыдон	=дæр	афтæ	
woman		alam	and	carpet	make PST.TR.3PL		DemDist.PL.NOM	=PTCL	so	
зæххæссæнты	,	æмæ	,	дам	,	нын	æй	иу	,	
зæххæссæн -т -ы		æмæ		=дам		=нын	=æй	иу		
Zazkhassan PL GEN		and		=CIT		=1PL.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN	one		
сæ		сыхæгты		зæронд	ус	,	æмæ	сын	æй	
сæ=		сыхæг -т -ы		зæронд	ус		æмæ	=сын	=æй	
POSS.3PL=		neighbour PL GEN		old	woman		and	=3PL.ENCL.DAT	=3SG.ENCL.GEN	
стъолыл		кæнын	нæ	уагъта	,	фæлæ	дам	нæ		
стъол -ыл		кæн -ын	нæ	уагът -а		фæлæ	=дам	нæ=		
table SUPER		do INF	NEG	let.go PST.TR.3SG		but	=CIT	POSS.1PL=		
зонгуытыл		æрлæууыдыстæм		зæххы	йæ					
зонгуы -т -ыл		æр- лæууыд -ыстæм		зæхх -ы	=йæ					
knee PL SUPER		PV stand PST.INTR.1PL		land INESS	=3SG.ENCL.GEN					
арæзтой										
арæзт -ой										
make PST.TR.3PL										

Zazhassan - one of the spring feasts devoted to those who died during the year; Zazhassan is celebrated on Saturday, one week before Easter. The name of the feast is connected to fir, pine or yew - an evergreen tree which is a symbol of life.

According to the grammar it should be зæхх-ыл (land-SUPER)

Someone said to me, one old woman said, they did alam and gauz (carpet) during Zazhassan; and she said that their neighbour didn't let them to do it on the table, we had to kneel and collect it on the ground.

5.5	Сымах	та	йæ	куыд	кодтат	?
	сымах	=та	=йæ	куыд	код -т -ат	
	you.PL	=CONTR	=3SG.ENCL.GEN	how	do TR PST.TR.2PL	

How did you do it?

6.1	Агузарова	Изета	:	Æмæ	йæ	махæн	...	На	,	мах
	Агузарова	Изета		Æмæ	=йæ	махæн		на		мах
	Aguzarova	Izeta		and	=3SG.ENCL.GEN	we.DAT		PRED.NEG		we.NOM

æй	стъолыл	арæзтам	.
=æй	стъол -ыл	арæзт -ам	
=3SG.ENCL.GEN	table SUPER	make PST.TR.1PL	

Aguzarova Izeta: It... to us... No, we did it on the table.

6.2	Хæлттæ	скæнын	фæхъæуы	...
	хæл -тт -æ	с- кæн -ын	фæ- хъæу -ы	
	thread PL NOM	PV do INF	PV be.necessary PRS.3SG	

One should thread it...

7.1 **Зоя** : **Алы хъæуы дæр æндæр æгъдау уыди** .
 Зоя алы хъæу -ы =дæр æндæр æгъдау уыд -и
 Zoja every village INESS =PTCL other custom be PST.INTR.3SG

Zoja: Every village has it's own practice.

7.2 **Алы хъæуы дæр æндæр æгъдау и** .
 алы хъæу -ы =дæр æндæр æгъдау и
 every village INESS =PTCL other custom EXST

Every village has it's own practice

8.1 **Агузарова Изета : Зæххыл æй не скодтам**
 Агузарова Изета зæхх -ыл =æй не с- код -т -ам
 Aguzarova Izeta land SUPER =3SG.ENCL.GEN NEG PV do TR PST.TR.1PL

, **фылдæр ... Æз афтæ хъуыды кæнын** .
 фылдæр Æз афтæ хъуыды кæн -ын
 more I so thought do PRS.1SG
 remember

Aguzarova Izeta: We didn't do it on the earth, more... I remember it.

8.2 **Æз дзы уыйас йед нæ уыдтæн** .
 æз =дзы уыйас йед нæ уыд -тæн
 I =3SG.ENCL.INESS so much HES NEG be PST.INTR.1SG

I didn't take part in it often.

8.3 **Æз-ну ... Йер мын чи ххуыс кодта** ,
 æз =иу йер =мын чи ххуыс код -т -а
 I =ITER now =1SG.ENCL.DAT who help do TR PST.TR.3SG

уыдонæн ... Мæ мад дæр ма мæм
 уыдон -æн мæ= мад =дæр =ма =мæм
 DemDist.PL DAT POSS.1SG= mother =PTCL =yet =1SG.ENCL.ALL

æрбацыди , фæкастысты , æмæ йæ ...
 æрба- цыд -и фæ- каст -ысты æмæ =йæ
 PV go PST.INTR.3SG PV look PST.INTR.3PL and =3SG.ENCL.GEN

На , зæххыл æй нæ кодтам , æз афтæ
 на зæхх -ыл =æй нæ код -т -ам æз афтæ
 PRED.NEG land SUPER =3SG.ENCL.GEN NEG do TR PST.TR.1PL I so

зæгъдынæн .
 зæгъ -дынæн
 say FUT.1SG

I... those who assisted me... And my mother came to me and helped... No, I will say it, we didn't do it on the ground.

8.4 **Æмæ йæ** **куы ныххастам** , **йед ... æппæлыны**
 æмæ =йæ куы ных- хаст -ам йед æппæл -ын -ы
 and =3SG.ENCL.GEN when PV carry PST.TR.1PL HES boast INF GEN

хуызы **йæ** **нæ дзурын** , **фæлæ ... Уæд**
 хуыз -ы =йæ нæ дзур -ын фæлæ уæд
 appearance,way GEN =3SG.ENCL.GEN NEG talk PRS.1SG but then

уыди , **мæнæ гъе уæд ... перестройкæ кæй хонынц** ,
 уыд -и мæнæ гъе уæд перестройкæ кæй хон -ынц
 be PST.INTR.3SG there,that.is well then perestroika COMP name PRS.3PL
 DISC

гъе уыцы замантæ уыди .
 гъе уыцы заман -т -æ уыд -и
 well that time PL NOM be PST.INTR.3SG

And when we took it... I tell it not for boasting, but... It was when... during the time which is called perestroika.

8.5 **Æмæ алцыдæр æлхæнынмæ нæ уыди** .
 æмæ алцыдæр æлхæн -ын -мæ нæ уыд -и
 and everything buy INF ALL NEG be PST.INTR.3SG

You couldn't buy everything that time.

8.6 **Æмæ мын** , **йер Шурик-иу мын афтæ** ,
 æмæ =мын йер Шурик - =иу =мын афтæ
 and =1SG.ENCL.DAT now Shurik =ITER =1SG.ENCL.DAT so

йедтæ , **дам** , **ма ссар** , **бубликтæ кæй фæхонынц**
 йед -т -æ =дам =ма ссар -*0 бубликтæ кæй фæ- хон -ынц
 HES PL NOM =CIT =yet find IMP.2SG grandma COMP PV name PRS.3PL

, **уыдонæй** , **дам** , **тынг рæсугъд у** .
 уыдон -æй =дам тынг рæсугъд у
 DemDist.PL ABL =CIT very beautiful be.PRS.3SG

And Shurik [came] to me and said: find doughnut-shaped bread rolls, we will do it from the rolls, it will be amazing.

8.7 **Æз** , **дам** , **кæддæр кæйдæр æлæм хастон** , **æмæ** ,
 æз =дам кæд -дæр кæй -дæр æлæм хаст -он æмæ
 I =CIT when INDEF who.GEN INDEF alam carry PST.TR.1SG and

дам , **сыгъдæг æнгуз æмæ къренделийæ арæзт уыди** ,
 =дам sygъdæg ænguz æмæ кърендели -йæ арæзт уыд -и
 =CIT clean walnut and biscuit ABL make.PART.PST be PST.INTR.3SG

зæгъгæ .
 зæгъ -гæ
 say CONV

I was taking someone's alam once and it was made only from nuts and biscuits.

8.8 **Фæлæ гъе уæд ахæмтæ уæййаг дæр нæ уыди**
 фæлæ гъе уæд ахæм -т -æ уæй -йаг =дæр нæ уыд -и
 but well then such PL NOM sale SUF =PTCL NEG be PST.INTR.3SG

However, that time [during perestroika] you couldn't buy it.

8.9 **Æмæ , кæйдæр загъдау , æнгуз , æхсæр æмæ**
 æмæ кæй -дæр загъд -ау æнгуз æхсæр æмæ
 and who.GEN INDEF say.PART.PST EQU walnut hazelnut and

йæ афтид къафеттæй скодтам , æмæ фыдынд
 =йæ афтид къафет -т -æй с- код -т -ам æмæ фыдынд
 =3SG.ENCL.GEN only candy PL ABL PV do TR PST.TR.1PL and ugly

дæр нæ уыди
 =дæр нæ уыд -и
 =PTCL NEG be PST.INTR.3SG

We made it from walnuts, hazelnuts and candies and it was not ugly.

8.10 **Æмæ йæ мах куы ныххастам , уæд**
 æмæ =йæ мах куы ных- хаст -ам уæд
 and =3SG.ENCL.GEN we.NOM when PV carry PST.TR.1PL then

сæхи æлæмæй уыди рæсугъддæр
 сæ= хи æлæм -æй уыд -и рæсугъд -дæр
 POSS.3PL= REFL.GEN alam ABL be PST.INTR.3SG beautiful COMPAR

When we took it there, it was more beautiful that the alam which was made by them.

8.11 **Æмæ уый Таймуразы фыртæн ... æгад æм**
 æмæ уый Таймураз -ы фырт -æн æгад =æм
 and DemDist.NOM Taymuraz GEN son DAT disgrace =3SG.ENCL.ALL

æркасти
 æр- каст -и
 PV look PST.INTR.3SG

Taymuraz's sun... he was not happy.

8.12 **Æмæ рæвдз-рæвдз ауади æмæ ма дуканийы ноджы**
 æмæ рæвдз - рæвдз а- уад -и æмæ =ма дукани -йы ноджы
 and quick quick PV jump PST.INTR.3SG and =yet shop INESS more

уæд сникерстæ æмæ марстæ кæй хонынц , ахæмтæ
 уæд сникерс -т -æ æмæ марс -т -æ кæй хон -ынц ахæм -т -æ
 then snickers PL NOM and mars PL NOM COMP name PRS.3PL such PL NOM

балхæдта , æмæ сын сæ сæ
 ба- лхæд -т -а æмæ =сын =сæ сæ=
 PV buy TR PST.TR.3SG and =3PL.ENCL.DAT =3PL.ENCL.GEN POSS.3PL=

астæутыл	сæвæрдта	, цæмæй	уыдоньон
астæу -т -ыл	с- æвæрд -т -а	цæмæй	уыдон -ы -он
middle PL SUPER	PV put TR PST.TR.3SG	in.order.to	DemDist.PL GEN ADJ

мæгуырдаер	ма	зына
мæгуыр -даер	ма	зын -а
poor	COMPAR	NEG appear SBJV.3SG

He rushed to a shop and bought the stuff which is called "Snickers" and "Mars" and he put it in the mid of alam, so that their alam didn't look like poor.

8.13 **Йер афтæтæ-иу кодтой**

йер афтæ -т -æ	- =иу	код -т -ой
now so PL NOM	=ITER	do TR PST.TR.3PL

They did this kind of things.

8.14 **Цырагъдарæнтæ ... Стæй зазхæссæн ... Зоя , ныр та**

цырагъ дар	-æн -т -æ	стæй зазхæссæн	Зоя	ныр	=та
candle hold,keep	INF2 PL NOM	then Zazkhassan	Zoja	now	=CONTR
candlestick					

ды радзур	, цæй тыххæй	...
ды ра- дзур -*0	цæй тыххæй	
you.SG PV talk IMP.2SG	what.GEN for	

Ritual candlesticks... And Zazkhassan... Zoja, tell us why...

9.1 **Зазхæссæны-иу афтæ дзырдтой , æхсæв бад**

зазхæссæн -ы -	=иу афтæ дзырд -т -ой	æхсæв бад -*0
Zazkhassan GEN	=ITER so talk TR PST.TR.3PL	night sit IMP.2SG

цыма адæймаг ногæй гъе уыцы бон амарди	, йæ уд
цыма адæймаг ног -æй гъе уыцы бон а- мард -и	йæ= уд
as.if man new ABL well that day PV die PST.INTR.3SG	POSS.3SG= soul

, дам , æрбацæуы	, дыууадæс сахаты æхсæвмæ фæбад
=дам æрба- цæу -ы	дыууадæс сахат -ы æхсæв -мæ фæ- бад -*0
=CIT PV go PRS.3SG	twelve hour GEN night ALL PV sit IMP.2SG

, æмæ йын	цы сцæттæ кодтай	– заз уа
æмæ =йын	цы с- цæттæ код -т -ай	заз уа
and =3SG.ENCL.DAT	what PV ready do TR PST.TR.2SG	fir be.SBJV.3SG

цырагъдарæнтæ	, æлæмæй – исты	, дам
цырагъ дар -æн -т -æ	æлæм -æй исты	=дам
candle hold,keep	alam ABL something	=CIT
candlestick		

дзы	базмæлдзæни	, ома	дзы	бавналдзæни
=дзы	ба- змæл -дзæни	ома	=дзы	ба- внал -дзæни
=3SG.ENCL.INESS	PV move FUT.3SG	that is to say	=3SG.ENCL.ABL	PV touch FUT.3SG

During Zazkhassan they used to say like this: keep sitting during the night as if the dead die again that night, his soul comes; keep sitting till the midnight. If anything moves from the things prepared - zaz, ritual candlesticks or alam - this means that the dead did it.

9.2 **Æмæ йын** **хуыссæн** **дæр** **ногæй** **саразынц** , **ног**
 æмæ =йын хуыссæн =дæр ног -æй с- араз -ынц ног
 and =3SG.ENCL.DAT place.for.sleeping =PTCL new ABL PV make PRS.3PL new

дзаумæттæ-иу **æрæвæрдтой** **хуыссæныл** ,
 дзаумæ -тт -æ - =иу æр- æвæрд -т -ой хуыссæн -ыл
 thing PL NOM =ITER PV put TR PST.TR.3PL place.for.sleeping SUPER

цыдæриддæр æмбæлы **лæгæн** , **йер** **махæн** **нæлгоймаг**
 цыдæриддæр æмбæл -ы лæг -æн йер махæн нæлгоймаг
 all befit PRS.3SG husband DAT now we.DAT man

уыди .
 уыд -и
 be PST.INTR.3SG

People make a new bed and put new things on the bed, everything for a man, for example, we had a man.

9.3 **Уыйфæстæ** **махæн** **нæ** **сары** **хицау** **дæр** , **мæ**
 уый фæстæ махæн нæ= сар -ы хицау =дæр мæ=
 DemDist.GEN after we.DAT POSS.1PL= head GEN master =PTCL POSS.1SG=

сывæллæтты **фыд** **куы** **амарди** , **уæд** **гъе** **уымæн**
 сывæллæ -тт -ы фыд куы а- мард -и уæд гъе уым -æн
 child PL GEN father when PV die PST.INTR.3SG then well DemDist DAT

дæр **сарæзтой** .
 =дæр с- арæзт -ой
 =PTCL PV make PST.TR.3PL

When my husband, father of my children, when he died, we did it for him.

9.4 **Æрмæст Шурикæн** , **кæйдæр** **загъдау** , **æлæм** **не** ‘
 æрмæст Шурик -æн кæй -дæр загъд -ау æлæм не
 only Shurik DAT who.GEN INDEF say.PART.PST EQU alam NEG

скодтам , **фæлæ** **дзы** **уыди**
 с- код -т -ам фæлæ =дзы уыд -и
 PV do TR PST.TR.1PL but =3SG.ENCL.INESS be PST.INTR.3SG

цырагъдарæнтæ .
 цырагъ дар -æн -т -æ
 candle hold,keep INF2 PL NOM
 candlestick

We did make alam for Shurik, however, there were ritual candlesticks.

9.5 **Æмæ куы фæбадыстæм æмбисæхсæвмæты , уæд**
 æмæ куы фæ- бад -ыстæм æмбис æхсæв -мæ -т -ы уæд
 and when PV sit PST.INTR.1PL half night ALL PL GEN then

цырæгътæ нæ ахуыссын кодтам , свечкæтæ кæй
 цырæгъ -т -æ нæ а- хуысс -ын код -т -ам свечкæ -т -æ кæй
 candle PL NOM NEG PV sleep INF do TR PST.TR.1PL candle PL NOM COMP

хонынц , уый .
 хон -ынц уый
 name PRS.3PL DemDist

When we were sitting till the midnight we didn't blow out the candles.

9.6 **Æмæ гъе афтæ хуыссæм , æмæ дын æвваст Шуриччы**
 æмæ гъе афтæ хуысс -æм æмæ =дын æвваст Шуричч -ы
 and well so sleep PRS.1PL and =2SG.ENCL.DAT immediately Shurik GEN

хъæр цыма кæртæй рацыди .
 хъæр цыма кæрт -æй ра- цыд -и
 shout as.if yard ABL PV go PST.INTR.3SG

So, we are sleeping and, suddenly, as if Shurik's cry rang out from the yard.

9.7 **Æмæ мах та цардыстæм йеды ... ахæм ... хъæдын ,**
 æмæ мах =та цард -ыстæм йед -ы ахæм хъæдын
 and we.NOM =CONTR live PST.INTR.1PL HES GEN such wooden

финский хæдзар кæй хонынц , ахæмы .
 финский хæдзар кæй хон -ынц ахæм -ы
 Finnish house COMP name PRS.3PL such GEN

We lived in... such... a wooden small house which is called Finnish house.

9.8 **Æмæ дын кæртæй Шурик ... æмæ-иу куы рамæсты и ,**
 æмæ =дын кæрт -æй Шурик æмæ =иу куы ра- мæсты и
 and =2SG.ENCL.DAT yard ABL Shurik and =ITER when PV angry EXST

уæд-иу ... налат лæг уыди уый дæр , æмæ
 уæд =иу налат лæг уыд -и уый =дæр æмæ
 then =ITER impudent person man be PST.INTR.3SG DemDist.NOM =PTCL and

дын йæ хъæр кæцæйдæр .
 =дын йæ= хъæр кæцæй -дæр
 =2SG.ENCL.DAT POSS.3SG= shout from.where INDEF

And Shurik from the yard... when he was angry... he was hot-tempered and (we heard) his cry from somewhere.

9.9 **Æмæ дын афтæ , Изетæ , зæгъгæ , мæм куыд**
 æмæ =дын афтæ Изетæ зæгъ -гæ =мæм куыд
 and =2SG.ENCL.DAT so Izeta say CONV =1SG.ENCL.ALL how

фæхъæр кодта , **афтæ рабадтæн** **æмæ кæсын** ,
 фæ- хъæр код -т -а афтæ ра- бад -тæн æмæ кæс -ын
 PV shout do TR PST.TR.3SG so PV sit PST.INTR.1SG and look PRS.1SG

æмæ нæ хæдзары занавес тедтæ куыд
 æмæ нæ= хæдзар -ы занавес тед -т -æ куыд
 and POSS.1PL= house INESS curtain and so on PL NOM how

ысхæцыдысты , **афтæ** .
 ыс- хæцыд -ысты афтæ
 PV hold PST.INTR.3PL so

And he cried, Izeta, as if he shouted to me, I waked up and saw that the curtains are on fire in our house.

9.10 **Æмæ рагæпп кодтон** , **æмæ сæ ахуысын**
 æмæ ра- гæпп код -т -он æмæ =сæ а- хуыс -ын
 and PV jump do TR PST.TR.1SG and =3PL.ENCL.GEN PV sleep INF

кодтон .
 код -т -он
 do TR PST.TR.1SG

I jumped out and put out the fire.

9.11 **Йер уый** ... **Вот мистика** , **не мистика** , **фæлæ** ... **Вот** , **что было** ,
 йер уый не фæлæ что
 now DemDist.NOM but that

вот он своим криком спас не только нашу семью , **фæлæ ма ма**
 вот не фæлæ =ма ма=
 so but =yet POSS.1SG=

сыхæгты дæр .
 сыхæг -т -ы =дæр
 neighbour PL GEN =PTCL

Now it... It is a mysticism, not mysticism but... It happend like this, he saved out family by crying, not only our family [speaks Russian], but the neighbours as well.

9.12 **Минутмæ цъыбыртты сыгъд** , **Хуыцау бахизæд** , **уыцы йед**
 минут -мæ цъыбыртт -ы сыгъд Хуыцау ба- хиз -æд уыцы йед
 minute ALL diving GEN fire god PV protect IMP.3SG that HES

... **хæдзар акодтаид** , **æмæ ма фарсмæ ма чи**
 хæдзар а- код -т -айд æмæ ма= фарс -мæ =ма чи
 house PV do TR CNTRF.3SG and POSS.1SG= side ALL =yet who

царди , **гъе уыдон дæр** .
 цард -и къе уыдон =дæр
 live PST.INTR.3SG well DemDist.PL.NOM =PTCL

In one minute everything could be on fire, God save us, this... house and those who lived near by as well.

9.13 **Йер ахæм хабæрттæ** .
 йер ахæм хабæр -тт -æ
 now such news PL NOM

That's it.

9.14 **Уыдон дын** ...
 уыдон =дын
 DemDist.PL.NOM =2SG.ENCL.DAT

They to you...

10.1 **Мадина : Ноджыдæр ма цытæ фæкæнынц** ?
 Мадина ноджы -дæр =ма цы -т -æ фæ- кæн -ынц
 Madina more INDEF =yet what PL NOM PV do PRS.3PL

Madina: What else do they do?

10.2 **Цырагъдарæнтæ , æлæмтæ** ...
 цырагъ дар -æн -т -æ æлæм -тæ
 candle hold,keep INF2 PL NOM alam PL
 candlestick

Ritual candlesticks, alams...

11.1 **Агузарова Изета : Цырагъдарæн , æлæм** .
 Агузарова Изета цырагъ дар -æн æлæм
 Aguzarova Izeta candle hold,keep INF2 alam
 candlestick

Aguzarova Izeta: Ritual candlesticks, alam.

11.2 **Нæлгоймагæн – худ , рон , лæдзæг** .
 нæлгоймаг -æн худ рон лæдзæг
 man DAT hat belt stick

For a man - a hat, a belt and a stick.

12 **Тина : Лæдзæг , бандон** .
 Тина лæдзæг бандон
 Tina stick chair

Tina: A stick, a chair.

13.1 **Агузарова Изета : Стæй куыд куса ... Бандон** .
 Агузарова Изета стæй куыд кус -а бандон
 Aguzarova Izeta then how work SBJV.3SG chair

Aguzarova Izeta: Then, what was he... a chair.

13.2 **Куыд куса , уымæ гæсгæ** .
 куыд кус -а уы -мæ гæсгæ
 how work SBJV.3SG DemDist ALL in accordance with

According to his profession.

14 **Кочиева Манана : Машинаæ дæр скæнынс** .
 Кочиева Манана машинаæ =дæр с- кæн -ынс
 Kochieva Manana car =PTCL PV do PRS.3PL

Kochieva Manana: They also do a car.

15 **Агузарова Изета** : **О** , **машинаæ дæр скæнынц** .
Агузарова Изета о машинаæ =дæр с- кæн -ынц
Aguzarova Izeta yes car =PTCL PV do PRS.3PL

Aguzarova Izeta: Yes, they also do a car.

16 **Тина** : **Телевизор дæр ма скодтой** ...
Тина телевизор =дæр =ма с- код -т -ой
Tina television =PTCL =yet PV do TR PST.TR.3PL

Tina: And a TV they did...

17.1 **Агузарова Изета** : **Сылгоймагæн та – раздарæн фылдæр , заз ,**
Агузарова Изета сылгоймаг -æн =та раздарæн фылдæр заз
Aguzarova Izeta woman DAT =CONTR apron more fir

цырагъдарæн , **о** , **афтæ** .
цырагъ дар -æн о афтæ
candle hold,keep INF2 yes so
candlestick

Aguzarova Izeta: For a woman - usually an apron, zaz, ritual candlestick, right, in this way.

17.2 **Йер æз айразмæ** ... **Уый махмæ , ирæттæм**
йер æз ай раз -мæ уый махмæ ирæ -тт -æм
now I DemProx.NOM front ALL DemDist.NOM we.ALL Ossetic PL ALL

кæнынц .

кæн -ынц

do PRS.3PL

I before that... Iron people do it.

17.3 **Фæлæ дыгуры уыдтæ айразмæ ме** ‘
фæлæ дыгур -ы уыдтæ ай раз -мæ ме=
but Digor INESS DemProx.NOM front ALL POSS.1SG=

мхæрæфырттæм , **сæ фыдæн йед кодтой** ...
мхæрæфырт -т -æм сæ= фыд -æн йед код -т -ой
cousin PL ALL POSS.3PL= father DAT HES do TR PST.TR.3PL

уыдтæ - must be уыд-тæн быть-PST.1SG.

But recently I was in Digor regions, I visited my cousins, they did for his father...

17.4 **Йер уыдонмæ та Назитæ хуыйнынц , махмæ**
йер уыдон -мæ =та хуыйн -ынц махмæ
now DemDist.PL.NOM ALL =CONTR be called PRS.3PL we.ALL

Зазхæссæнтæ , **дыгурмæ та – Назитæ** .

заз хæсс -æн -т -æ дыгур -мæ =та
fir carry INF2 PL NOM Digor ALL =CONTR

funeral feast on the day of Ascension

And they call the funeral feast Nazita and we call it Zazkhassan and Digor call it Nazita.

17.5 **Æмæ æз фыццаг хатт бахаудтæн** **Назитæм дыгурмæ** .
 æмæ æз фыццаг хатт ба- хауд -тæн Назит -æм дыгур -мæ
 and I first time PV fall PST.INTR.1SG ALL Digor ALL

It was my first time at Digor Nazita.

17.6 **Æмæ уыдонмæ та заз дæр кодтой** , **фæлæ**
 æмæ уыдон -мæ =та заз =дæр код -т -ой фæлæ
 and DemDist.PL.NOM ALL =CONTR fir =PTCL do TR PST.TR.3PL but

фылдæр ...
 фылдæр
 more

They did zaz, but mostly...

17.7 **Æмæ æз афтæтæ никуы федтон** , **æмæ йыл**
 æмæ æз афтæ -т -æ никуы фед -т -он æмæ =йыл
 and I so PL NOM never PV+see TR PST.TR.1SG and =3SG.ENCL.SUPER

мах хæрыны йедтæ ауындзæм , **нæ** , **значит** , **къафет**
 мах хæр -ын -ы йед -т -æ ауындз -æм нæ значит къафет
 we.NOM eat INF GEN HES PL NOM hang PRS.1PL PTCL ITJ candy

уа , **печени уа** , **æнгуз** , **уыдонмæ та**
 уа печени уа æнгуз уыдон -мæ =та
 be.SBJV.3SG biscuit be.SBJV.3SG walnut DemDist.PL.NOM ALL =CONTR

йыл **цы нæ** ‘ **рцауыгътой** .
 =йыл цы нæ рц- ауыгът -ой
 =3SG.ENCL.SUPER what NEG PV hang PST.TR.3PL

I have never seen it before, we put on it the food, right, either candies or biscuits, or walnut but they put quite a lot of things.

17.8 **Хæдон скодтой æмæ йыл салфеткæтæ** ,
 хæдон с- код -т -ой æмæ =йыл салфеткæ -т -æ
 shirt PV do TR PST.TR.3PL and =3SG.ENCL.SUPER serviette PL NOM

цыдæртæ , **тамакотæ** , **ручкæтæ** , **цытæ ма**
 цы -дæр -т -æ тамако -т -æ ручкæ -т -æ цы -т -æ =ма
 what INDEF PL NOM tobacco PL NOM pen PL NOM what PL NOM =yet

зæгъон , **цыдæр бирæ цыдæртæ** ...
 зæгъ -он цы -дæр бирæ цы -дæр -т -æ
 say SBJV.1SG what INDEF a.lot.of what INDEF PL NOM

They made a shirt and put on it serviettes, something, tobacco, pen, what else, quite a lot of things...

17.9 **Цыдæдиддæр дуканийы балхæнæн уыди** ... **Фыссæн чиныг**
 цыдæдиддæр дукани -йы ба- лхæн -æн уыд -и фысс -æн чиныг
 all shop INESS PV buy INF2 be PST.INTR.3SG write INF2 book

, o .
o
yes

Everything they could buy in the shop... A notebook, right.

17.10 **Æмæ сæ** **уыдон** **та** **райстой** , **æмæ**
æмæ =сæ уыдон =та ра- йст -ой æмæ
and =3PL.ENCL.GEN DemDist.PL.NOM =CONTR PV take PST.TR.3PL and

цал **уыдысты** , **æмæ сæ** **лæппутæ** **хастой**
цал уыд -ысты æмæ =сæ лæппу -т -æ хаст -ой
how.many be PST.INTR.3PL and =3PL.ENCL.GEN boy PL NOM carry PST.TR.3PL

уæлмæрдтæм **фистæгæй** , **раст зæгъгæйæ** , **машинæтыл** **нæ**
уæлмæрд -т -æм фистæг -æй раст зæгъ -гæ -йæ машинæ -т -ыл нæ
grave PL ALL pedestrian ABL true say CONV ABL car PL SUPER NEG

, **фæлæ сæ** **фистæгæй** **фæхастой** **афтæ** .
фæлæ =сæ фистæг -æй фæ- хаст -ой афтæ
but =3PL.ENCL.GEN pedestrian ABL PV carry PST.TR.3PL so

And they took it, everything and young people carry it to the cemetery on foot, as a matter of fact they didn't take a car, they carried it on foot.

17.11 **Стæй æнгузтæ** **хæр** **æмæ сæ** **афтæ сæтт**
стæй æнгуз -т -æ хæр -*0 æмæ =сæ афтæ сæтт -*0
then walnut PL NOM eat IMP.2SG and =3PL.ENCL.GEN so break IMP.2SG

, **дæ** **къахы** **бын сæ** , **зæхxmæ сæ**
дæ= къах -ы бын =сæ зæхх -мæ =сæ
POSS.2SG= leg GEN bottom =3PL.ENCL.GEN land ALL =3PL.ENCL.GEN

кал .
кал -*0
scatter IMP.2SG

Then, eat walnuts, crack it and drop on the ground.

17.12 **Мах** **мæнæ** **куыд** **хъахъхъæндзыстæм** , **мæнæ** **куы** **нычъчъизи**
мах мæнæ куыд хъахъхъæн -дзыстæм мæнæ куы нычъ- чъизи
we.NOM there,that.is how guard FUT.1PL there,that.is when PV mud

кæнæм , **уыдон** **та** **барæй** , **асæтт** **æнгуз**
кæн -æм уыдон =та бар -æй а- сæтт -*0 æнгуз
do PRS.1PL DemDist.PL.NOM =CONTR permission ABL PV break IMP.2SG walnut

, **ахæр** **æй** , **æмæ йын** **йæ**
а- хæр -*0 =æй æмæ =йын =йæ
PV eat IMP.2SG =3SG.ENCL.GEN and =3SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN

йедтæ	зæххмæ	æркал		йæ	хæрддзæгтæ
йед -т -æ	зæхх -мæ	æр- кал	-*0	=йæ	хæрддзæг -т -æ
HES PL NOM	land ALL	PV scatter	IMP.2SG	=3SG.ENCL.GEN	PL NOM

How do you look after the cleanness but they intentionally crack nuts, eat it and drop shells on the ground.

17.13	Æмæ та	сæ	...	Æмæ сыл	рау-бау
	æмæ =та	=сæ		Æмæ =сыл	ра- цу - ба- цу
	and =CONTR	=3PL.ENCL.GEN		and =3PL.ENCL.SUPER	PV go PV go

кæн		æмæ сæ	цъæл	кæн
кæн -*0		æмæ =сæ	цъæл	кæн -*0
do IMP.2SG		and =3PL.ENCL.GEN	broken	do IMP.2SG

And... You have to walk and crash it.

17.14	Гъер гъе уый	дыгурмæ	цы	федтон		гъе
	гъер гъе уый	дыгур -мæ	цы	фед -т -он		гъе
	now well	DemDist.NOM	Digor ALL	what	PV+see TR PST.TR.1SG	well

уый		Дигорæйы	уыдтæн		æмæ уым	афтæ
уый		Дигорæ -йы	уыд -тæн		æмæ уым	афтæ
DemDist.NOM		Digora GEN	be PST.INTR.1SG		and DemDist.IN	so

кодтой		о
код -т -ой		о
do TR PST.TR.3PL		yes

This is what I saw in Digor region, I was in Digora and they do it there, right.

18	Мадина :	Æхсæв куы	фæбадынц		уæд дæр	афтæ		сæтгæ
	Мадина	æхсæв куы	фæ- бад -ынц		уæд =дæр	афтæ		сæт -гæ
	Madina	night when	PV sit PRS.3PL		then =PTCL	so		break CONV

æмæ къахæй	йыл	...
æмæ къах -æй	=йыл	
and leg ABL	=3SG.ENCL.SUPER	

Madina: At night, when they are sitting, they also crack and drop on the ground...

19.1	Агузарова Изета :	О		йер æхсæв	...	æхсæвбадæнтæм		чи ма
	Агузарова	Изета	о	йер æхсæв		æхсæв бад -æн -т -æм	чи	=ма
	Aguzarova	Izeta	yes	now night		night sit INF2 PL ALL	who	=yet

быхсы		нал	быхсынц	адæм		дыууадæсмæ	ма кæд
быхс -ы		нал	быхс -ынц	адæм		дыууадæс -мæ	=ма кæд
bear PRS.3SG		no.longer	bear PRS.3PL	people		twelve ALL	=yet if

фæбадынц		уæд		æмæ уый	фæстæ	...	Агъай дæр
фæ- бад -ынц		уæд		æмæ уый	фæстæ	агъай	=дæр
PV sit PRS.3PL		then		and DemDist.GEN	after	of course	=PTCL

Aguzarova Izeta: Yes, at night...those who can sit at night, people are not able to sit at night, if they sit till

twelve, after it... Of course.

19.2 **Адæм лæмæгъ сысты** , **æви æгъдау йед кæнын**
адæм лæмæгъ сы- сты æви æгъдау йед кæн -ын
people weak PV be.PRS.3PL or custom HES do INF

байдыдта ... **О** , **афтæ** .
ба- йдыд -т -а о афтæ
PV begin TR PST.TR.3SG yes so

People became weak or the tradition changed... Right.

19.3 **Æмæ сæ ныддихтæ кæнынц** .
æмæ =сæ ныд- дих -т -æ кæн -ынц
and =3PL.ENCL.GEN PV part PL NOM do PRS.3PL

And they divide it.

20 **Зоя : Дзæбæх радзырдтай** .
Зоя дзæбæх ра- дзырд -т -ай
Zoja good PV talk TR PST.TR.2SG

Zoja: You've made a good story.

21 **Агузарова Изета : Ныр та ды байдай** .
Агузарова Изета ныр =та ды ба- йдай -*0
Aguzarova Izeta now =CONTR you.SG PV begin IMP.2SG

Aguzarova Izeta: Now your turn.

22 **Зоя : Æмæ ма уын цы радзурон** ?
Зоя Æмæ =ма =уын цы ра- дзур -он
Zoja and =yet =2PL.ENCL.DAT what PV talk SBJV.1SG

Zoja: What else shall I tell you?

23 < **неразборчиво** >

24 **Тина : Исты ма хъæуы** ?
Тина исты =ма хъæу -ы
Tina something =yet be.necessary PRS.3SG

Tina: Do you need something else?

25.1 **Арсений : Извините , мы не записали , как вас зовут , и**
Арсений Извините мы не как вас зовут и
Arseniy we NEG how they call EXST

может быть , что-то о своей жизни тоже расскажете .
может быть о тоже
may be yes too

Arseniy: Sorry, we didn't record you name; could you tell us something about your life? [speaks Russian]

25.2 **Где вы родились ...**
где
where

Where were you born... [speaks Russian]

26 **Зоя** : **Каргаева Зоя** .
Зоя Каргаева Зоя
Zoja Kargaeva Zoja

Kargaeva Zoja.

27 **Мадина** : **Кæм райгуырдтæ** , **уый дæр** .
Мадина кæм рай- гуырд -тæ уый =дæр
Madina where PV be.born PST.INTR.2SG DemDist.NOM =PTCL

Madina: Where were you born also.

28 **Зоя** : **Родилась в ...**
Зоя
Zoja

Zoja: I was born [speaks Russian]

29 **Арсений** : **По-осетински** .
Арсений
Arseniy

Arseniy: In Ossetic [speaks Russian].

30 **Мадина** : **Иронау** .
Мадина ирон -ау
Madina Ossetic EQU

Madina: In Ossetic.

31 **Зоя** : **Райгуырдтæн** **Хъæдгæроны** , **зæххкусæджы**
Зоя рай- гуырд -тæн Хъæдгæрон -ы зæхх кус -æдж -ы
Zoja PV be.born PST.INTR.1SG Kadgaron INESS land work PTCP.PRS GEN

хæдзары , **зæххкусæг** **мад æмæ фыды** **хæдзары** .
хæдзар -ы зæхх кус -æг мад æмæ фыд -ы хæдзар -ы
house INESS land work PTCP.PRS mother and father GEN house INESS

Zoja: I was born in Kadgaron, in the house of a farmer, my father and mother were farmers.

32 **Тина** : **Чындзы кæмæ ацыдтæ** ?
Тина чындз -ы кæмæ а- цыд -тæ
Tina bride GEN who.ALL PV go PST.INTR.2SG

Tina: Whom did you marry?

33 **Зоя** : **Чындзы Æрыдонмæ ацыдтæн** **Тлаттатам** .
Зоя чындз -ы Æрыдон -мæ а- цыд -тæн Тлаттат -æм
Zoja bride GEN Ardon ALL PV go PST.INTR.1SG Tlattov ALL

Zoja: I married Tlattov in Ardon.

34 **Агузарова Изета** : **Райгуырди** **дын** **дыууæ дзæбæх**
Агузарова Изета рай- гуырд -и =дын дыууæ дзæбæх
Aguzarova Izeta PV be.born PST.INTR.3SG =2SG.ENCL.DAT two good

ЧЫЗДЖЫ

чыздж -ы
girl GEN

Aguzarova Izeta: You gave birth to two good girls.

35.1 **Зоя** : **Дыууæ чызджы**
Зоя дыууæ чыздж -ы
Zoja two girl GEN

Zoja: Two girls.

35.2 **Внучкæтæ** **мын** **и** , **внук** **иу** , **æртæ**
внучкæ -т -æ =мын и внук иу æртæ
granddaughter PL NOM =1SG.ENCL.DAT EXST grandson one three

внучкæйы

внучкæ -йы
granddaughter GEN

I have granddaughters, one grandson and three granddaughters.

35.3 **Внуктæ** **дæр æртæ** , **чызджытæ** **дæр æртæ**
внук -т -æ =дæр æртæ чыздж -ытæ =дæр æртæ
grandson PL NOM =PTCL three girl PL =PTCL three

Both grandsons and daughters are three.

35.4 **Хорз цæрынц** , **дзæбæх йедтæм** **ацыдысты** , **хорз**
хорз цæр -ынц дзæбæх йед -т -æм а- цыд -ысты хорз
good live PRS.3PL good HES PL ALL PV go PST.INTR.3PL good

бинонтæ

сын **и**
бинон -т -æ =сын и
family PL NOM =3PL.ENCL.DAT EXST

They live happy, they created good this, they have good families.

35.5 **Мæ** **бон** **цы уыди** **ирон æгъдауæй** , **цалынмæ**
мæ= бон цы уыд -и ирон æгъдау -æй цалынмæ
POSS.1SG= possibility what be PST.INTR.3SG Ossetic custom ABL until

сæ

хъомыл **кодтон** , **уæдмæ сын**
=сæ хъомыл код -т -он уæдмæ =сын
=3PL.ENCL.GEN grown-up do TR PST.TR.1SG until.then =3PL.ENCL.DAT

фæамыдтон

фæ- амыд -т -он
PV show TR PST.TR.1SG

When I was bringing them up, I explained them everything what I knew about Ossetic traditions.

35.6 **Æмæ куы ацыдысты хæдзæрттæм , уæд æххæст**
 æмæ куы а- цыд -ысты хæдзæр -тт -æм уæд æххæст
 and when PV go PST.INTR.3PL house PL ALL then full

кодтой мын , цы сын амыдтон ,
 код -т -ой =мын цы =сын амыд -т -он
 do TR PST.TR.3PL =1SG.ENCL.DAT what =3PL.ENCL.DAT show TR PST.TR.1SG

гъе уый .
 гъе уый
 well DemDist.GEN

When they left the parent's home, they did everything that I showed them.

35.7 **Разы сæ уыдысты сæ бинонтæ , дзæбæх**
 разы =сæ уыд -ысты сæ= бинон -т -æ дзæбæх
 willing =3PL.ENCL.GEN be PST.INTR.3PL POSS.3PL= family PL NOM good

цæрынц , тынг разы .
 цæр -ынц тынг разы
 live PRS.3PL very willing

They were happy, they lived happy with their families and they were very happy.

35.8 **Уæд фæстæмæ дзурын тедтæ худинаг уыди .**
 уæд фæстæмæ дзур -ын тед -т -æ худинаг уыд -и
 then back talk PRS.1SG and so on PL NOM shame be PST.INTR.3SG

That time it was a shame to talk back.

35.9 **Фæстæмæ ма сдзур , цы дын , чи**
 фæстæмæ ма с- дзур -*0 цы =дын чи
 back NEG PV talk IMP.2SG what =2SG.ENCL.DAT who

дын цума загъта , фæстæмæ ма
 =дын цу -*0 =ма загът -а фæстæмæ ма
 =2SG.ENCL.DAT go IMP.2SG =yet say PST.TR.3SG back NEG

сдзур , дæ бинонтæ дын исты
 с- дзур -*0 дæ= бинон -т -æ =дын исты
 PV talk IMP.2SG POSS.2SG= family PL NOM =2SG.ENCL.DAT something

амонынц , афтæ ма зæгъ , дæ дзыхæй афтæ ма
 амон -ынц афтæ ма зæгъ -*0 дæ= дзых -æй афтæ ма
 show PRS.3PL so NEG say IMP.2SG POSS.2SG= mouth ABL so NEG

сдзур , мæхæдæг æй зонын , зæгъгæ .
 с- дзур -*0 мæхæдæг =æй зон -ын зæгъ -гæ
 PV talk IMP.2SG myself =3SG.ENCL.GEN know PRS.1SG say CONV

Don't talk back, if someone asks you to do something, don't talk back, if the family explains you something, don't say "I know myself".

35.10 Адæймаг йæхæдæг кæй зоны , уый йæ
 адæймаг йæхæдæг кæй зон -ы уый =йæ
 man COMP know PRS.3SG DemDist.NOM =3SG.ENCL.GEN

йæхицæн уадзæд , æмæ йæ йæхæдæг зонæд
 йæ= -хицæн уадз -æд æмæ =йæ йæхæдæг зон -æд
 POSS.3SG= REFL.DAT leave IMP.3SG and =3SG.ENCL.GEN know IMP.3SG

Leave inside you that you know yourself.

35.11 Фæлæ ма фæрсырдыгæй дын исчи зонд куы
 фæлæ =ма фæрс -ы -рдыгæй =дын исчи зонд куы
 but =yet side GEN RCS =2SG.ENCL.DAT somebody mind if

зæгъа , зонд куы бацамона , уæд гъе уыцы зондмæ
 зæгъ -а зонд куы бац- амон -а уæд гъе уыцы зонд -мæ
 say SBJV.3SG mind if PV show SBJV.3SG then well that mind ALL

дæр хъуамæ байхъусай , гъе афтæ уыди раздæр
 =дæр хъуамæ бай- хъус -ай гъе афтæ уыд -и раздæр
 =PTCL must PV listen SBJV.2SG well so be PST.INTR.3SG in.the.beginning

If a strangerd says, if someone tries to teach you, shows something, you have to listen to it - it was like that in the past.

35.12 Афтæ зæгъæн нæ уыд , что мæхæдæг æй
 афтæ зæгъ -æн нæ уыд -*0 что мæхæдæг =æй
 so say INF2 NEG be PST.INTR.3SG that myself =3SG.ENCL.GEN

зонын , фæлæ .
 зон -ын фæлæ
 know PRS.1SG but

I was forbidden to say "I know myself"

35.13 Алкæйы зонд дæр алыхуызон у , кæстæры зонд
 алкæй -ы зонд =дæр алыхуызон у кæстæр -ы зонд
 anyone.GEN GEN mind =PTCL different be.PRS.3SG younger GEN mind

дæр æндæр у , хистæры зонд дæр æндæр у , æмæ
 =дæр æндæр у хистæр -ы зонд =дæр æндæр у æмæ
 =PTCL other be.PRS.3SG elder GEN mind =PTCL other be.PRS.3SG and

фылдæр хъусын хъæуы хистæры зондмæ ,
 фылдæр хъус -ын хъæу -ы хистæр -ы зонд -мæ
 more listen INF be.necessary PRS.3SG elder GEN mind ALL

кæдфæндыдæр .
 кæд фæнд -ы =дæр
 when want PRS.3SG =PTCL
 everytime

Everyone has different knowledge, a young man has one knowledge, an elder - another, always you have to listen to the mind of the elders.

36.1 Агузарова Изета : Йер ног чындз-иу ...
 Агузарова Изета йер ног чындз - =иу
 Aguzarova Izeta now new bride =ITER

Aguzarova Izeta: A young bride...

36.2 Йер æз мæнæ куы рцыдтæн Æгъуызартæм , цæмæ
 йер æз мæнæ куы р- цыд -тæн Æгъуызар -т -æм цæмæ
 now I there,that.is when PV go PST.INTR.1SG Aguzarov PL ALL what.ALL

гæсгæ йæ зæгъын , æмæ æз быдираг чызг
 гæсгæ =йæ зæгъ -ын æмæ æз быдир -аг чызг
 in accordance with =3SG.ENCL.GEN say PRS.1SG and I plain SUF girl

уыдтæн .
 уыд -тæн
 be PST.INTR.1SG

When I came to Aguzarovs, why do I say that - I was a girl from the plain.

36.3 Æмæ куыстытæн ницы æмбæрстон , æмæ мæ
 æмæ куыст -ыт -æн ницы æмбæрст -он æмæ =мæ
 and work PL DAT nothing know PST.TR.1SG and =1SG.ENCL.GEN

мæхи равдисын дæр кæмдæр фæндыди ,
 мæ= хи ра- вдис -ын =дæр кæм -дæр фæндыд -и
 POSS.1SG= REFL.GEN PV show INF =PTCL where INDEF want PST.INTR.3SG

мæнæ мæ æвзæры ном ма райхъуыса ,
 мæнæ =мæ æвзæр -ы ном ма рай- хъуыс -а
 there,that.is =1SG.ENCL.GEN bad GEN name NEG PV be heard SBJV.3SG

зæгъгæ , æмæ-иу уымæ гæсгæ алы куыстмæ дæр
 зæгъ -гæ æмæ =иу уы -мæ гæсгæ алы куыст -мæ =дæр
 say CONV and =ITER DemDist ALL in accordance with every work ALL =PTCL

разæнгард кодтон .
 разæнгард код -т -он
 enthusiastic do TR PST.TR.1SG

And I didn't understand much in the housekeeping but I didn't want to show it, I didn't want them to say something bad about me and I was happy to do any work.

36.4 Æмæ дын кæддæр мæ хицау нæхимæ нæ
 æмæ =дын кæд -дæр мæ= хицау нæ= химæ нæ
 and =2SG.ENCL.DAT when INDEF POSS.1SG= master POSS.1PL= REFL.ALL NEG

уыди , йер хæдзары бинонты хистæр , æмæ мæ
уыд -и йер хæдзар -ы бинон -т -ы хистæр æмæ мæ=
be PST.INTR.3SG now house GEN family PL GEN elder and POSS.1SG=

цардæмбал æмæ йæ мад фаджыс ластой .
цард æмбал æмæ йæ= мад фаджыс ласт -ой
life friend and POSS.3SG= mother manure carry PST.TR.3PL

And once the father-in-law, the head of the family, was not at home and my husband and his mother were carrying manure.

36.5 Æмæ æз дæр сæ цурмæ ацыдтæн .
æмæ æз =дæр сæ= цур -мæ а- цыд -тæн
and I =PTCL POSS.3PL= near ALL PV go PST.INTR.1SG

I went to help them.

36.6 Æмæ сæ цуры уыдтæн , æмæ та-иу кæм
æмæ сæ= цур -ы уыд -тæн æмæ =та =иу кæм
and POSS.3PL= near GEN be PST.INTR.1SG and =CONTR =ITER where

лæууыдтæн , æмæ цыдæр куыстон уыдонимæ
лæууыд -тæн æмæ цы -дæр куыст -он уыдон -имæ
stand PST.INTR.1SG and what INDEF work PST.TR.1SG DemDist.PL.NOM COMIT

I was with them, I was standing there and tried to help them.

36.7 Афтæ дын мæ хицау уæлæ , рцæуы .
афтæ =дын мæ= хицау уæлæ р- цæу -ы
so =2SG.ENCL.DAT POSS.1SG= master there above PV go PRS.3SG

And suddenly I saw the father-in-law is coming

36.8 Æмæ йæ фырт æмæ йæ цардæмбалы хæрдты
æмæ йæ= фырт æмæ йæ= цард æмбал -ы хæрд -т -ы
and POSS.3SG= son and POSS.3SG= life friend GEN rise PL GEN

схауын кодта , æрра , дам , фестут , ай
с- хау -ын код -т -а æрра =дам фест -ут ай
PV fall INF do TR PST.TR.3SG mad =CIT turn.into PRS.2PL DemProx.NOM

, дам , ныл адæм зарджытæ скæндзысты ,
=дам =ныл адæм зар -дж -ыт -æ с- кæн -дзысты
=CIT =1PL.ENCL.SUPER people sing PTCP.PRS PL NOM PV do FUT.3PL

сæ ног чындзы фаджысласæг скодтой , æмæ
сæ= ног чындз -ы фаджыс лас -æг с- код -т -ой æмæ
POSS.3PL= new bride GEN manure carry PTCP.PRS PV do TR PST.TR.3PL and

тыххæйты дæр мидæмæ ...
 тыххæй -т -ы =дæр мидæмæ
 by force PL GEN =PTCL inside

He started to scold his sun and the wife, are you mad, he said, people will compose songs about us, they made a young bride to carry manure; and he took me inside...

36.9 **Ма , дам , нæ æгад кæн адамы астау ,**
 ма =дам =нæ æгад кæн -*0 адам -ы астау
 NEG =CIT =1PL.ENCL.GEN disgrace do IMP.2SG people GEN between

ай , дам , нæ цы радзурдзысты , зæгъгæ .
 ай =дам =нæ цы ра- дзур -дзысты зæгъ -гæ
 DemProx.NOM =CIT what PV talk FUT.3PL say CONV

Don't disgrace us, he said me, what will people say about us.

36.10 **Стæй ма кæддæр ахæм хабар дæр уыди .**
 стæй =ма кæд -дæр ахæм хабар =дæр уыд -и
 then =yet when INDEF such news =PTCL be PST.INTR.3SG

Once there was another incident

36.11 **Йер уый дæр ... Мæхи ... афтæ .**
 йер уый =дæр мæ= хи афтæ
 now DemDist.NOM =PTCL POSS.1SG= REFL.GEN so

This is also... myself... right.

36.12 **Уымæ гæсгæ-иу ... Кæддæр сæнар , æз**
 уы -мæ гæсгæ - =иу кæд -дæр сæнар æз
 DemDist ALL in accordance with =ITER when INDEF bricks of dry dung I

уый дæр нæ зыдтон .
 уый =дæр нæ зыд -т -он
 DemDist.GEN =PTCL NEG know TR PST.TR.1SG

Because... Sometime bricks of dry dung - I didn't know it.

36.13 **Куы сæм æрцыдтæн , куы смой**
 куы =сæм æр- цыд -тæн куы с- мой
 when =3PL.ENCL.ALL PV go PST.INTR.1SG when PV husband

кодтон , уæд-иу арт кодтой сæнарæй ,
 код -т -он уæд =иу арт код -т -ой сæнар -æй
 do TR PST.TR.1SG then =ITER fire do TR PST.TR.3PL bricks of dry dung ABL

æмæ мæм-иу диссаг касти .
 æмæ =мæм - =иу диссаг каст -и
 and =1SG.ENCL.ALL =ITER miracle look PST.INTR.3SG

When I came to them, when I married they heat the house with bricks of dry dung and it was strange to me.

36.14 **Æз УЗКа-йæ ... æмæ дзы уым завод хъæдгуыст**
 æз УЗКа -йæ æмæ =дзы уым завод хъæд гуыст
 I UZK-a ABL and =3SG.ENCL.INESS DemDist.IN factory wood work

заводтæ дыууæ уыди , ну лесхозы , иннæ
 завод -т -æ дыууæ уыд -и иу лесхоз -ы иннæ
 factory PL NOM two be PST.INTR.3SG one forestry enterprise GEN other

та хъæдгуыстгæнæн , æмæ-иу махмæ хъæд
 =та хъæд гуыст гæн -æн æмæ =иу махмæ хъæд
 =CONTR wood work do INF2 and =ITER we.ALL wood

кадфæндыдæр уыди , сæнар цы
 кад фæнд -ы =дæр уыд -и сæнар цы
 when want PRS.3SG =PTCL be PST.INTR.3SG bricks of dry dung what
 everytime

уыди , уый æз зонгæ дæр нæ кодтон
 уыд -и уый æз зон -гæ =дæр нæ код -т -он
 be PST.INTR.3SG DemDist.GEN I know CONV =PTCL NEG do TR PST.TR.1SG

, уый æз уым базыдтон .
 уый æз уым ба- зыд -т -он
 DemDist.GEN I DemDist.IN PV know TR PST.TR.1SG

I from UZK... there is a plant, there were two wood-working plant, one belonged to the forestry farm and another one was wood-working; we always had wood, I didn't know what is kizak (bricks of dry dung), I knew it where.

36.15 **Æмæ та-иу гъе уый арты æппарын**
 æмæ =та =иу гъе уый арт -ы æппар -ын
 and =CONTR =ITER well DemDist.GEN fire INESS throw INF

байдыдтой .
 ба- йдыд -т -ой
 PV begin TR PST.TR.3PL

They put it on fire.

36.16 **Æмæ-иу æй куыд æфтыдтой ?**
 æмæ =иу =æй куыд æфтыд -т -ой
 and =ITER =3SG.ENCL.GEN how take out TR PST.TR.3PL

How did they take it out?

36.17 **Æмæ йер Шурик чи у , уый ... сæнар , дам**
 æмæ йер Шурик чи у уый сæнар =дам
 and now Shurik who be.PRS.3SG DemDist.NOM bricks of dry dung =CIT

, æфтауын , æмæ та уæддæр йæ размæ
 æфтау -ын æмæ =та уæд =дæр йæ= раз -мæ
 take out PRS.1SG and =CONTR then =PTCL POSS.3SG= front ALL

ацыдтæн

а- цыд -тæн

PV go PST.INTR.1SG

Shurik he... she says, I take a brick and I also went to assist him.

36.18 **Æмæ мæ уый фæстæ нæ сыхæгты лæг**
 æмæ =мæ уый фæстæ нæ= сыхæг -т -ы лæг
 and =1SG.ENCL.GEN DemDist after POSS.1PL= neighbour PL GEN husband

мæнæй афтæ æппæлыди : О , уæдæ Хадзырзæтæм цы чындз
 мæнæй афтæ æппæлыд -и о уæдæ Хадзырзæ -т -æм цы чындз
 I.ABL so boast PST.INTR.3SG yes so Khadzmyrza PL ALL what bride

æрцыди , зæгъгæ
 æр- цыд -и зæгъ -гæ
 PV go PST.INTR.3SG say CONV

Then the neighbour complimented me: Right, such a good bride came to Khadzmyrza.

36.19 **Уымæ гæсгæ ...**
 уы -мæ гæсгæ
 DemDist ALL in accordance with

Because...

36.20 **Дæлæ , дам , сын сæнар дæр æфтауы**
 дæлæ =дам =сын сæнар =дæр æфтау -ы
 down.there =CIT =3PL.ENCL.DAT bricks of dry dung =PTCL take out PRS.3SG

Look, he said, she even cuts the bricks.

36.21 **Цас æфтыдтон , йæ цуры лæууыдтæн**
 цас æфтыд -т -он йæ= цур -ы лæууыд -тæн
 how.much take out TR PST.TR.1SG POSS.3SG= near GEN stand PST.INTR.1SG

æнæуый , фæлæ
 æнæуый фæлæ
 just but

What did I cut, I just stood beside him.

36.22 **Сæнар та куыд æфтауынц ?**
 сæнар =та куыд æфтау -ынц
 bricks of dry dung =CONTR how take out PRS.3PL

How do they cut the bricks of dry dung?

36.23 **Фыстæ дардтой , æмæ фыстæ æмæ**
 фыс -т -æ дард -т -ой æмæ фыс -т -æ æмæ
 sheep PL NOM hold,keep TR PST.TR.3PL and sheep PL NOM and

хьомтæ	нытьтæпæн	кодтой		йер	фаджыс		уæд-иу	не
хьом -т -æ	ныть- тæпæн	код -т -ой		йер	фаджыс		уæд =иу	не
cattle PL NOM	PV plane	do TR PST.TR.3PL		now	manure		then =ITER	PTCL

‘ **схус** **и** .
с- хус и
PV dry EXST

They had sheep, sheep and cattle, they pressed it, the manure and it got dry.

36.24	Æмæ-иу	æй	гъе	уæд	белæй	кæрдын
	æмæ =иу	=æй	гъе	уæд	бел -æй	кæрд -ын
	and =ITER	=3SG.ENCL.GEN	well	then	spade ABL	cut INF

байдыдтой		æмæ-иу	дзы	сарæзтой
ба- йдыд -т -ой		æмæ =иу	=дзы	с- арæзт -ой
PV begin TR PST.TR.3PL		and =ITER	=3SG.ENCL.ABL	PV make PST.TR.3PL

цыппæрдигъон	квadratтæ	зæгъæм	афтæ
цыппæрдигъон	квadrat -т -æ	зæгъ -æм	афтæ
square	square PL NOM	say PRS.1PL	so

Then they started to cut it with a spade and let's say they lay it by squares.

36.25	Æмæ-иу	æй	гъе	уæд	ныддихтæ	кодтой	
	æмæ =иу	=æй	гъе	уæд	ныд- дих -т -æ	код -т -ой	
	and =ITER	=3SG.ENCL.GEN	well	then	PV part PL NOM	do TR PST.TR.3PL	

æмæ-иу	æй	самадтой	
æмæ =иу	=æй	с- амад -т -ой	
and =ITER	=3SG.ENCL.GEN	PV lay TR PST.TR.3PL	

Then they cut it and lay it.

36.26	Æмæ-иу	зымæджы	фыццаг	арт	бакодтой	сугæй	
	æмæ =иу	зымæдж -ы	фыццаг	арт	ба- код -т -ой	суг -æй	
	and =ITER	winter GEN	first	fire	PV do TR PST.TR.3PL	firewood ABL	

уыйфæстæ	та-иу	дзы	æппарын
уый	фæстæ =та	=иу	=дзы
DemDist.GEN	after =CONTR	=ITER	=3SG.ENCL.INESS
			throw INF

байдыдтой	сæнар	
ба- йдыд -т -ой	сæнар	
PV begin TR PST.TR.3PL	bricks of dry dung	

In winter first they start fire with wood and then put there bricks

37	Тина :	Æмæ-иу	тæф	нæ	кодта	?
	Тина	æмæ =иу	тæф	нæ	код -т -а	
	Tina	and =ITER	smell	NEG	do TR PST.TR.3SG	

Tina: Did it smell?

38.1 Агузарова Изета : Тæф дæр афтæ ... На , мидæгæй-иу
 Агузарова Изета тæф =дæр афтæ на мидæг -æй - =иу
 Aguzarova Izeta smell =PTCL so PRED.NEG inside ABL =ITER

афтæ нæ тæф кодта .
 афтæ нæ тæф код -т -а
 so NEG smell do TR PST.TR.3SG

Aguzarova Izeta: The smell also... No, it didn't smell at home.

38.2 Æз дæр йер афтæ йед кодтон ... Стæй ма Зджыды
 æз =дæр йер афтæ йед код -т -он стæй =ма Зджыд -ы
 I =PTCL now so HES do TR PST.TR.1SG then =yet Zgid INESS

цы федтон , уый .
 цы фед -т -он уый
 what PV+see TR PST.TR.1SG DemDist.GEN

I also was thinking like that... What else did I see in Zgid.

38.3 Джеоргуыбайы-иу кусарт куы акодтой .
 Джеоргуыба -йы - =иу кусарт куы а- код -т -ой
 Jeorguba GEN =ITER sacrificial animal when PV do TR PST.TR.3PL

During the Jeorguba holiday when they were slaughtering the sacrificial animal.

38.4 Ног чындзæй , куы смой кодтой , уæд
 ног чындз -æй куы с- мой код -т -ой уæд
 young bride ABL when PV husband do TR PST.TR.3PL then

дын мын кæддæр хæринаг æрæвæрдтой ,
 =дын =мын кæд -дæр хæринаг æр- æвæрд -т -ой
 =2SG.ENCL.DAT =1SG.ENCL.DAT when INDEF food PV put TR PST.TR.3PL

æмæ дзы цыдæр уыди , æмæ йæ
 æмæ =дзы цы -дæр уыд -и æмæ =йæ
 and =3SG.ENCL.INESS what INDEF be PST.INTR.3SG and =3SG.ENCL.GEN

бахордтон .
 ба- хорд -т -он
 PV eat TR PST.TR.1SG

When I was a young bride, when I married, once they gave me something to eat and I ate it.

38.5 Æмæ æз дзидзауарзаг нæ дæн , æмæ йæ
 æмæ æз дзидза уарз -аг нæ дæн æмæ =йæ
 and I meat love PTCP.PRS2 NEG be.PRS.1SG and =3SG.ENCL.GEN

мæ дзыхы бавæрдтон , æмæ йер цæмæй
 мæ= дзых -ы ба- вæрд -т -он æмæ йер цæмæй
 POSS.1SG= mouth INESS PV put TR PST.TR.1SG and now in.order.to

уыди	,	уый	нæ	зонын	,	фæлæ	...
уыд -и		уый	нæ	зон -ын		фæлæ	
be PST.INTR.3SG		DemDist.NOM	NEG	know PRS.1SG		but	

I'm not fond of meat, I put it in my mouth, but I don't know what was it..

38.6	Æмæ	йæ	мæ	бон	аныхъуырын	дæр	нæ
	æмæ	=йæ	мæ=	бон	а- ныхъуыр -ын	=дæр	нæ
	and	=3SG.ENCL.GEN	POSS.1SG=	strength	PV swallow INF	=PTCL	NEG

уыди	,	карз	уыди	,	æвæццæгæн	бадт	дзидза
уыд -и		карз	уыд -и		æвæццæгæн	бадт	дзидза
be PST.INTR.3SG		strong	be PST.INTR.3SG		maybe	sit.PART.PST	meat

уыди	,	хус	дзидза	уыди	,	æмæ	йæ	рату
уыд -и		хус	дзидза	уыд -и		æмæ	=йæ	ра- ту
be PST.INTR.3SG		dry	meat	be PST.INTR.3SG		and	=3SG.ENCL.GEN	PV spit

кæнын	дæр	æфсæрмы	кодтон
кæн -ын	=дæр	æфсæрм -ы	код -т -он
do INF	=PTCL	shame GEN	do TR PST.TR.1SG

And I can't swallow it, it is bitter, or the meat was old and it was a shame to spit it out.

38.7	Ныр	,	зæгъын	,	ай	цы	фæуон	,	абон	дæр
	ныр		зæгъ -ын		ай	цы	фæ- уон		абон	=дæр
	now		say PRS.1SG		DemProx.NOM	what	PV be.SBJV.1SG		today	=PTCL

æй	нæ	хъуыды кæнын	,	цы	йын
=æй	нæ	хъуыды кæн -ын		цы	=йын
=3SG.ENCL.GEN	NEG	thought do PRS.1SG		what	=3SG.ENCL.DAT

remember

бакуыстон	,	мæхинымæр	...	мæ	сæр	æй
ба- куыст -он		мæхи нымæр		мæ=	сæр	=æй
PV work PST.TR.1SG		myself.GEN to oneself		POSS.1SG=	head	=3SG.ENCL.GEN

нал	ахсы	фыр	диссагæй
нал	ахс -ы	фыр	диссаг -æй
no.longer	understand PRS.3SG	great	miracle ABL

I say to myself, what shall I do, till now I can't remember, what did I do to that slice of meat... I can't remember because of the feeling.

38.8	Фæлæ	уый	фæстæ	дзы	куы	ацардтæн	,
	фæлæ	уый	фæстæ	=дзы	куы	а- цард -тæн	
	but	DemDist.GEN	after	=3SG.ENCL.INESS	when	PV live PST.INTR.1SG	

уæд-иу	нæхæдæг	дæр	,	стыр	кусарт-иу	нæм	куы
уæд =иу	нæхæдæг	=дæр		стыр	кусарт	- =иу	=нæм
then =ITER	ourself	=PTCL		big	sacrificial animal	=ITER	=1PL.ENCL.ALL

when

уыди , **зæгъæм** , **гал куы** ‘ **ргæвстам-иу**
уыд -и зæгъ -æм гал куы ргæвст -ам - иу
be PST.INTR.3SG say PRS.1PL bull when slaughter PST.TR.1PL one

Джеоргуыбатæм , **уæд-иу** **йæ** **тугæй** **фæуагътам** ,
Джеоргуыба -т -æм уæд =иу йæ= туг -æй фæ- уагът -ам
Jeorguba PL ALL then =ITER POSS.3SG= blood ABL PV leave PST.TR.1PL

æмæ гъе уыцы минут , **æмæ-иу** **дзы** **акодтой**
æмæ гъе уыцы минут æмæ =иу =дзы а- код -т -ой
and well that minute and =ITER =3SG.ENCL.ABL PV do TR PST.TR.3PL

хатгæтæ – **кровяная колбаса** , **хатгæ** .
хатгæ -т -æ хатгæ
khatga PL NOM khatga

But then, when I lived them sometime, we ourselves, when they slaughtered cattle, for example during the Jeorguba holiday, we used to leave some blood and made black pudding, (it is called) khatga.

38.9 Æмæ-иу хатгæ скодтой **цалдæр** **бон** ... **Æмæ**
æмæ =иу хатгæ с- код -т -ой цал -дæр бон Æмæ
and =ITER khatga PV do TR PST.TR.3PL how.many INDEF day and
several

ма-иу **дзидзайæ** **дæр** **скодтам** **цæхджын** , **ахус-иу**
=ма =иу дзидза -йæ =дæр с- код -т -ам цæх -джын а- хус - =иу
=yet =ITER meat ABL =PTCL PV do TR PST.TR.1PL salt ADJ PV dry =ITER

сæ **кодтой** .
=сæ код -т -ой
=3PL.ENCL.GEN do TR PST.TR.3PL

We were making black pudding for a couple of days... and we also pickled meat and dried it.

38.10 Æмæ-иу цæххимæ-иу æй **бауагътой** ,
æмæ =иу цæхх -имæ - =иу =æй ба- уагът -ой
and =ITER salt COMIT =ITER =3SG.ENCL.GEN PV leave PST.TR.3PL

уыйфæстæ-иу **сæ** **сауыгътой** **æддейы** .
уый фæстæ - =иу =сæ с- ауыгът -ой æдде -йы
DemDist.GEN after =ITER =3PL.ENCL.GEN PV hang PST.TR.3PL outside INESS

We used to put salt and leave it (sauteed meat) and then hang it outside.

38.11 Æддейы-иу сæ ‘ **рцауыгътам** , **хæдзары**
æдде -йы - =иу =сæ рц- ауыгът -ам хæдзар -ы
outside GEN =ITER =3PL.ENCL.GEN PV hang PST.TR.1PL house GEN

сæрмæ , **æмæ-иу** **хус** **кодтой** .
сæр -мæ æмæ =иу хус код -т -ой
head ALL and =ITER dry do TR PST.TR.3PL

We hanged it outside, above the house and it was getting dried.

38.12	Йер	мәнаә	ам	куы	скæнынц	,	мәнаә	Алагиры
	йер	мәнаә	ам	куы	с- кæн -ынц		мәнаә	Алагир -ы
	now	there,that.is	DemProx.IN	when	PV do PRS.3PL		there,that.is	Alagir INESS
			here					
,	дæлæ	Бесланмæ	алыгъди		мæ		хицауы	‘ фсымæр
	дæлæ	Беслан -мæ	а- лыгъд -и		мæ=		хицау -ы	фсымæр
	down.there	Beslan ALL	PV move	PST.INTR.3SG	POSS.1SG=		master GEN	brother
,	ам	нæ	хус	кæнынц	,	ам	сырость у	,
	ам	нæ	хус	кæн -ынц		ам	сырость у	
	DemProx.IN	NEG	dry	do PRS.3PL		DemProx.IN	dampness be.PRS.3SG	
	here			here				
Зджыды	та-иу		схус	кодтой				
Зджыд -ы	=та	=иу	с- хус	код -т -ой				
Zgid INESS	=CONTR	=ITER	PV dry	do TR PST.TR.3PL				

When they do it here, in Alagir, my father-in-law's brother came to Beslan, here it doesn't get dried, it is damp here, but in Zgid it used to get dried.

38.13	Æмæ-иу	сæ	уже	адæм	уыдтой	,	йер-иу	
	æмæ =иу	=сæ	уже	адæм	уыд -т -ой		Йер -	=иу
	and =ITER	=3PL.ENCL.GEN	already	people	see TR PST.TR.3PL		now	=ITER

Шурикк	кæимæ	куыста	,	уыдон-иу		нæ	рæсты
Шурикк	кæимæ	куыст -а		уыдон	- =иу	нæ=	рæсты
Shurik	who.COMIT	work	PST.TR.3SG	DemDist.PL.NOM	=ITER	POSS.1PL=	

куы	‘	рцæйцыдысты		машинæйы	:	« Шурикк	, нæ	хай
куы	р- цæй- цыд -ысты			машинæ -йы		Шурикк	нæ=	хай
when	PV PV	go	PST.INTR.3PL	car	INESS	Shurik	POSS.1PL=	part

нын	мацы	фæкæн	!».
=нын	ма цы	фæ- кæн -*0	
=1PL.ENCL.DAT	NEG what	PV do	IMP.2SG

And the people saw, those who worked with Shurik; when they were passing by us in their cars (they used to say): Shurik, don't lose our share!

38.14	Æмæ	нæм	кæддæр	та	тынг	дынджыр	хатгæ
	æмæ	=нæм	кæд -дæр	=та	тынг	дынджыр	хатгæ
	and	=1PL.ENCL.ALL	when INDEF	=CONTR	very	big	khatga

скодтам	,	афтæ	мәнаә	иу-дыууæ		метры	бæрц
с- код -т -ам		афтæ	мәнаә	иу	- дыууæ	метр -ы	бæрц
PV do TR PST.TR.1PL		so	there,that.is	approximately	two	metre GEN	quantity

уыди	.
уыд -и	
be	PST.INTR.3SG

And once we... we did a big black pudding, about two metres in length.

38.15 **Æмæ йæ** **мæнæ** **афтæ** , **цæфхад**
 æмæ =йæ мæнæ афтæ цæфхад -ы
 and =3SG.ENCL.GEN there,that.is so horseshoe GEN

хуызæн-иу **сæ** **стыхтам** , **æмæ**
 хуыз -æн =иу =сæ с- тыхт -ам æмæ
 appearance,way DAT =ITER =3PL.ENCL.GEN PV roll up PST.TR.1PL and

нæм **уазджытæ** **уыди** , **æрбацыдысты**
 =нæм уазджы -т -æ уыд -и æрба- цыд -ысты
 =1PL.ENCL.ALL guest PL NOM be PST.INTR.3SG PV go PST.INTR.3PL

нæм , **æмæ йæ** **швабрæйæ** **æрæппæрстой** ,
 =нæм æмæ =йæ швабрæ -йæ æр- æппæрст -ой
 =1PL.ENCL.ALL and =3SG.ENCL.GEN swab ABL PV throw PST.TR.3PL

æмæ йæ **давгæ** **кодтой** , **æмæ йæ**
 æмæ =йæ дав -гæ код -т -ой æмæ =йæ
 and =3SG.ENCL.GEN steal CONV do TR PST.TR.3PL and =3SG.ENCL.GEN

ахастой
 а- хаст -ой
 PV carry PST.TR.3PL

And we roll it in the shape of horseshoe and we had guests, they came to us, they threw it down by a mop and they wanted to steal it and the took it away.

38.16 **Æмæ махмæ та уый æгад касти** , **æмæ**
 æмæ махмæ =та уый æгад каст -и æмæ
 and we.ALL =CONTR DemDist.NOM disgrace look PST.INTR.3SG and

мын хъыг дæр куыд нæ уыди , **йер** ,
 =мын хъыг =дæр куыд нæ уыд -и йер
 =1SG.ENCL.DAT sorrow =PTCL how NEG be PST.INTR.3SG now

зæгъын , **æй** **куы ахæссой** , **мæхинымæр** ...
 зæгъ -ын =æй куы а- хæсс -ой мæхи нымæр
 say PRS.1SG =3SG.ENCL.GEN when PV carry SBJV.3PL myself.GEN to oneself

æмæ , **зæгъын** , **ахæссæнт** , **фæлæ къаддæр** .
 æмæ зæгъ -ын а- хæсс -æнт фæлæ къаддæр
 and say PRS.1SG PV carry IMP.3PL but smaller

It was a shame for us and we were hurt of course, I said to myself, they will take it... and I said, let it be but the one which is smaller.

38.17 **Фæлæ цы ахъуыды кодтой** , **æмæ нын**
 фæлæ цы а- хъуыды код -т -ой æмæ =нын
 but what PV thought do TR PST.TR.3PL and =1PL.ENCL.DAT

æй фæстæмæ æрбахастой
 =æй фæстæмæ æрба- хаст -ой
 =3SG.ENCL.GEN back PV carry PST.TR.3PL

But they thought about it and brought it back.

38.18 Фæлæ , дам , нæм уыйфæстæ фæдзурдзысты , æмæ
 фæлæ =дам =нæм уый фæстæ фæ- дзур -дзысты æмæ
 but =CIT =1PL.ENCL.ALL DemDist.GEN after PV talk FUT.3PL and

дзы куыд бахæрæм , афтæ , зæгъгæ
 =дзы куыд ба- хæр -æм афтæ зæгъ -гæ
 =3SG.ENCL.ABL in.order.that PV eat SBJV.1PL so say CONV

But, they said, you have to invite us (when it gets ready) and we will also try it.

38.19 Йер-иу ахæм хабæртгедтæ дæр уыди
 Йер - =иу ахæм хабæр -тт ед -т -æ =дæр уыд -и
 now =ITER such news PL HES PL NOM =PTCL be PST.INTR.3SG

This kind of things used to happen.

38.20 Афтæ ... хатгæ æмæ хус дзидза
 афтæ хатгæ æмæ хус дзидза
 so khatga and dry meat

So... black pudding and dry meat.

39.1 Йер ма ... мæхъиты кой дæр ма уын
 йер =ма мæхъи -т -ы кой =дæр =ма =уын
 now =yet PL GEN mention =PTCL =yet =2PL.ENCL.DAT

ракæнон ?

ра- кæн -он
 PV do SBJV.1SG

Also... shall I tell you about a support made from birtch twigs?

39.2 Мæхъи зонут ?
 мæхъи зон -ут
 know IMP.2PL

Do you know what is мæхъи?

39.3 Кæддæр дын курсыты уыдтæн , иронау ...
 кæд -дæр =дын курс -ыт -ы уыд -тæн ирон -ау
 when INDEF =2SG.ENCL.DAT year PL GEN be PST.INTR.1SG Ossetic EQU

Some time ago I attended classes, in Ossetic...

39.4 (О , балхæнын хъæуы персиктæ , цæмæй ,
 о ба- лхæн -ын хъæу -ы персик -т -æ цæмæй
 yes PV buy INF be.necessary PRS.3SG peach PL NOM in.order.to

уый дæр ма куы зонин ...).
уый =дæр =ма куы зон -ин
DemDist.GEN =PTCL =yet if know OPT.1SG

(I have to buy peach, what else I wonder...)

39.5 Хосгæрдæнтæ-иу куы уыди , уæд
хос гæрд -æн -т -æ - =иу куы уыд -и уæд
hay mow INF2 PL NOM =ITER when be PST.INTR.3SG then

кæмдæрты амайынц афтæ , æнæуый амайынц , хъилыл
кæм -дæр -т -ы амай -ынц афтæ æнæуый амай -ынц хъил -ыл
where INDEF PL GEN lay PRS.3PL so just lay PRS.3PL stick SUPER

амайынц фалæ , фæлæ ам та мæхъийыл амайынц
амай -ынц фалæ фæлæ ам =та мæхъи -йыл амай -ынц
lay PRS.3PL at.other.side but DemProx.IN =CONTR SUPER lay PRS.3PL
here

, йеды , Зджыды .
йед -ы Зджыд -ы
HES GEN Zgid INESS

When the it was haymowing time, they lay hay somewhere, they just lay it and put sticks around it and here, in Zgid, they put hay on the support made from birtch twigs.

40 Кочиева Манана : Инди , цу-ма фен персиктæ .
Кочиева Манана Инди цу -*0 =ма фен -*0 персик -т -æ
Kochieva Manana Indi go IMP.2SG =yet PV+see IMP.2SG peach PL NOM

Kochieva Manana: Indi, come here, look at the peach.

41 Агузарова Изета : Цæй аргъ сты , уый базон
Агузарова Изета цæй аргъ сты уый ба- зон -*0
Aguzarova Izeta what.GEN price be.PRS.3PL DemDist.GEN PV know IMP.2SG

Aguzarova Izeta: Ask how much is it.

42 Агузарова Изета : Персик фен .
Агузарова Изета персик фен -*0
Aguzarova Izeta peach PV+see IMP.2SG

Aguzarova Izeta: Look at the peach.

43

44 Мадина : Мæхъиты кой кæнын байдыдтай
Мадина мæхъи -т -ы кой кæн -ын ба- йдыд -т -ай
Madina PL GEN mention do INF PV begin TR PST.TR.2SG

Madina: You started to talk about the support made from birtch twigs...

45.1 Агузарова Изета : Курсыты уыдтæн , курсыты .
 Агузарова Изета курсы -т -ы уыд -тæн курсы -т -ы
 Aguzarova Izeta courses PL GEN be PST.INTR.1SG courses PL GEN

Aguzarova Izeta: I attended classes, classes.

45.2 Дæхæдæг æй зоныс , Мæди , курсытæ цы
 дæхæдæг =æй зон -ыс Мæди курсы -т -æ цы
 yourself =3SG.ENCL.GEN know PRS.2SG Madina courses PL NOM what

сты , уый , æмæ дын нын уым стыр
 сты уый æмæ =дын =нын уым стыр
 be.PRS.3PL DemDist and =2SG.ENCL.DAT =1PL.ENCL.DAT DemDist.IN big

йедæн скодтой , багалæг , дам цы уы , стæй
 йед -æн с- код -т -ой багалæг =дам цы уыд -*0 стæй
 HES DAT PV do TR PST.TR.3PL cart =CIT what be PST.INTR.3SG then

мæхъи цы уы
 мæхъи цы уыд -*0
 what be PST.INTR.3SG

You know, Madi, what is classes and there they riddled something difficult, the lecturer said, what is the meaning of the word "багалæг" and what is the meaning of "мæхъи"

45.3 Æмæ йер иннæ ирон æвзаджы ахуыргæнджытæ йæ
 æмæ йер иннæ ирон æвзадж -ы ахуыргæндж -ыт -æ =йæ
 and now other Ossetic language GEN teacher PL NOM =3SG.ENCL.GEN

нæ зыдтой
 нæ зыд -т -ой
 NEG know TR PST.TR.3PL

And other lectures of the Ossetic language didn't know it.

45.4 Æмæ мæнмæ та ... Æз дæр æй , чи зоны ,
 æмæ мæнмæ =та Æз =дæр =æй чи зон -ы
 and I.ALL =CONTR I =PTCL =3SG.ENCL.GEN who know PRS.3SG

быдыры куы баззадин , уæд æй нæ
 быдыр -ы куы ба- ззад -аин уæд =æй нæ
 plain GEN if PV stay CNTRF.1SG then =3SG.ENCL.GEN NEG

зыдтаин
 зыд -т -аин
 know TR CNTRF.1SG

But I... Probably, if I stayed in the plain I wouldn't know it.

45.5 **Æмæ** , **дам** , **багалæг** , **æмæ** **нын** , **æй** **стыр**
 æмæ =дам багалæг æмæ =нын =æй стыр
 and =CIT cart and =1PL.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN big

уыци-уыцийæн æрхастой , **æмæ йæ** , **агъайдæр** ,
 уыци- уыци -йæн æр- хаст -ой æмæ =йæ агъай =дæр
 DAT PV carry PST.TR.3PL and =3SG.ENCL.GEN of course =PTCL

æз зыдтон .
 æз зыд -т -он
 I know TR PST.TR.1SG

And багалæг was supposed to be a difficult riddle but I knew it of course.

45.6 **Æмæ** , **дам** , **чи зоны** **багалæг** , **æмæ йер гъе уым**
 æмæ =дам чи зон -ы багалæг æмæ йер гъе уым
 and =CIT who know PRS.3SG cart and now well DemDist.IN

цал ахуыргæнæг уыдыстæм , **иу-æртынай уыдыстæм** ,
 цал ахуыргæнæг уыд -ыстæм иу - æртын -ай уыд -ыстæм
 how.many teacher be PST.INTR.1PL one thirty ABL be PST.INTR.1PL

æмæ дзы йæ мæн йедтæмæ ничи зыдта
 æмæ =дзы =йæ мæн йедтæмæ ничи зыд -т -а
 and =3SG.ENCL.INESS =3SG.ENCL.GEN I.GEN besides nobody know TR PST.TR.3SG

And he asks, who knows what is багалæг and all of the present lecturers, they were about thirty, besides me no one knew this word.

45.7 **Æмæ сæм диссаг фæкасти** , **багалæг цы у**
 æмæ =сæм диссаг фæ- каст -и багалæг цы у
 and =3PL.ENCL.ALL miracle PV look PST.INTR.3SG cart what be.PRS.3SG

, **уый у уæрдон** .
 уый у уæрдон
 DemDist.NOM be.PRS.3SG cart

It was difficult for them, what is багалæг, it is a cart.

45.8 **Йер æнæуый** , **цæлхытыл уæрдон** , **фæлæ арæзт у**
 йер æнæуый цæлх -ыт -ыл уæрдон фæлæ арæзт у
 now just wheel PL SUPER cart but make.PART.PST be.PRS.3SG

афтидæр йер цалдæр фæйнаг йедтæмæ йыл нæй .
 афтид =дæр йер цал -дæр фæйнаг йедтæмæ =йыл нæй
 only =PTCL now how.many INDEF board besides =3SG.ENCL.SUPER EXST.NEG
 several

A usual one, it can be with wheels but it is made from only a few boards.

45.9 **Æмæ цæмæ у ?**
 æмæ цæмæ у
 and what.ALL be.PRS.3SG

And what is it for?

45.10 **Фылдæр хъæуы хос ласынмæ .**
 фылдæр хъæу -ы хос лас -ын -мæ
 more be.necessary PRS.3SG hay carry INF ALL

Mostly it is used to carry hay.

45.11 **Æмæ-иу хос , мæхъи-иу не ‘ ппæрстой , æмæ мæхъи**
 æмæ =иу хос мæхъи - =иу не ппæрст -ой æмæ мæхъи
 and =ITER hay =ITER PTCL throw PST.TR.3PL and

баппар багалæгыл æмæ хос раластай .
 ба- ппар -*0 багалæг -ыл æмæ хос ра- ласт -ай
 PV throw IMP.2SG cart SUPER and hay PV carry PST.TR.2SG

Both hay and a support made from birtch twigs put on the cart and carried hay.

45.12 **Стæй-иу ластой афтæ , иу бæхыл-иу**
 стæй =иу ласт -ой афтæ иу бæх -ыл - =иу
 then =ITER carry PST.TR.3PL so one horse SUPER =ITER

æрластой дыууæ мæкъуылы .
 æр- ласт -ой дыууæ мæкъуыл -ы
 PV carry PST.TR.3PL two (hay)stack GEN

And they carried it in this way: two haystack were taken by one horse.

45.13 **Дыууæ мæкъуылы афтæ , иу багалæгыл нæ , фæлæ ма**
 дыууæ мæкъуыл -ы афтæ иу багалæг -ыл нæ фæлæ =ма
 two (hay)stack GEN so one cart SUPER NEG but =yet

багалæгмæ ма-иу ноджыдæр йедтæ авæрдтой ,
 багалæг -мæ =ма =иу ноджы -дæр йед -т -æ а- вæрд -т -ой
 cart ALL =yet =ITER more INDEF HES PL NOM PV put TR PST.TR.3PL

рейкæтæ , йедтæ ... зæгъæм ахæм , хъæдтæ .
 рейкæ -т -æ йед -т -æ зæгъ -æм ахæм хъæд -т -æ
 lath PL NOM HES PL NOM say SBJV.1PL such log PL NOM

Two haystacks in this way, not in one cart but they put something else on it, let's say laths, wooden sticks.

45.14 **Æмæ-иу уыцы хъæдыл дæр баппæрстой , æмæ афтæ ,**
 æмæ =иу уыцы хъæд -ыл =дæр ба- ппæрст -ой æмæ афтæ
 and =ITER that log SUPER =PTCL PV throw PST.TR.3PL and so

прицепы хуызæн .
 прицеп -ы хуызæн
 trailer GEN like

And they put hay on it and it was like a trailer.

45.15 **Æмæ-иу** **афтæмæй æрластой** **дыгай мæкъуылтæ** .
 æмæ =иу афтæмæй æр- ласт -ой дыгай мæкъуыл -т -æ
 and =ITER so PV carry PST.TR.3PL in two (hay)stack PL NOM

And they used to carry two haystacks in this way.

45.16 **Йер уый хохы цы федтон** , **гъе уыцы**
 йер уый хох -ы цы фед -т -он гъе уыцы
 now DemDist mountain GEN what PV+see TR PST.TR.1SG well that

хабæрттæ уын радзырдтон .
 хабæр -тт -æ =уын ра- дзырд -т -он
 news PL NOM =2PL.ENCL.DAT PV talk TR PST.TR.1SG

I saw it in the mountains and I've told it to you.

45.17 **Мæхы та-иу ракодтой** , **бæрзбæлæстæ-иу**
 мæхы =та =иу ра- код -т -ой бæрз бæлæс -т -æ - =иу
 =CONTR =ITER PV do TR PST.TR.3PL birch tree PL NOM =ITER

ныппырх кодтой Зджыды ницыуал-иу
 нып- пырх код -т -ой Зджыд -ы ницы уал - =иу
 PV broken do TR PST.TR.3PL Zgid INESS nothing more =ITER

сыл аздади .
 =сыл а- ззад -и
 =3PL.ENCL.SUPER PV stay PST.INTR.3SG

And a support made from birch twigs they made, they cut twigs of a birtch in Zgid and no twigs left there.

45.18 **Æмæ-иу сæ акодтой** , **æмæ-иу**
 æмæ =иу =сæ а- код -т -ой æмæ =иу
 and =ITER =3PL.ENCL.GEN PV do TR PST.TR.3PL and =ITER

сбыдтой мæхытæ ахæм тымбылгомай ,
 с- быд -т -ой мæхы -т -æ ахæм тымбыл -гомай
 PV weave TR PST.TR.3PL PL NOM such round

иу-метр метр æмæ рдæгы куыд уыдзæни афтæ
 иу - метр метр æмæ рдæг -ы куыд уы -дзæни афтæ
 approximately metre metre and half GEN how be FUT.3SG so

æвæццагæн йæ диаметр-иу афтæ уыдаид .
 æвæццагæн =йæ диаметр - иу афтæ уыд -айд
 maybe =3SG.ENCL.GEN diameter one so be CNTRF.3SG

And they used to do it, they wove it, they did it round with a diameter of one – one and a half metre.

45.19 **Æмæ-иу ахæм йедтæ скодтой мæхытæ**
 æмæ =иу ахæм йед -т -æ с- код -т -ой мæхы -т -æ
 and =ITER such HES PL NOM PV do TR PST.TR.3PL PL NOM

They used to do this kind of supports from birtch twigs and they laid haystacks on it.

, æмæ-ну сæ ауагътой , æрбадысты-ну , æмæ-ну
 æмæ =иу =сæ а- уагът -ой æмæ =иу
 and =ITER =3PL.ENCL.GEN PV let.go PST.TR.3PL and =ITER

Then they bound it with a wire and they sit in the cart and after that they were taken to their homes.

хынджылæg	кодтой	,	Зджыды	,	дам	,	алы	мæкбуылы
хынджылæg	код -т -ой		Зджыд -ы		=дам		алы	мæкбуыл -ы
mockery	do TR PST.TR.3PL		Zgid INESS		=CIT		every	(hay)stack GEN

бәләстә		кай	ныппырх	кодтой
бәләс -т -ә		кай	нып- пырх	код -т -ой
tree PL NOM	COMP	PV	broken	do TR PST.TR.3PL

45.22 **Æмæ** , **дам** , **Зджыды** **алы** **йеды** **штраф** **бады** **сто** **рублей**
 æmæ =дам Зджыд -ы алы йед -ы штраф бад -ы
 and =CIT Zgid INESS every HES GEN fine sit PRS.3SG

There is a one hundred rubbles penalty fee in every haystack in Zgid.

In this way.

46 **Мадина** : **А** , **Къостайы æмдзæвгæйы куы уыдис**
 Мадина а Къоста -йы æмдзæвгæ -йы куы уыд -ис
 Madina and Kosta GEN poem GEN EMPH be PST.INTR.3SG

мæхытæ « Алолай » -ы , нæ ?
 мæхыи -т -æ нæ
 PL NOM NEG

Madina: There was a support made from birch twigs in Kosta poetry, in "Alolay" poem, right?

47.1 **Агузарова Изета** : **О** .
 Агузарова Изета о
 Aguzarova Izeta yes

Aguzarova Izeta. Right.

47.2 **Афтæ** ...
 афтæ
 so

Well...

48 **Тина** : **Ды кæцон чызг дæ ?**
 Тина ды кæцон чызг дæ
 Tina you.SG from where girl be.PRS.2SG

Tina: Where are you from?

49 **Мадина** : **Алагираг** .
 Мадина Алагир -аг
 Madina Alagir SUF

Madina: Alagir.

50.1 **Тина** : **Нæ** ?
 Тина нæ
 Tina NEG

Tina: Really?

50.2 **Дарчитæй кæй чызг дæ ?**
 Дарчи -т -æй кæй чызг дæ
 Darchiy PL ABL COMP girl be.PRS.2SG

Who is your father from Darchiey family?

51 **Мадина** : **Ладейы** .
 Мадина Ладе -йы
 Madina Ladeh GEN

Madina: Lade.

52.1 **Тина** : **Ладе мах цехы куыста** .
 Тина Ладе мах цех -ы куыст -а
 Tina Ladeh we.GEN workshop GEN work PST.TR.3SG

Tina: Lade worked in your workshop.

52.2 Четвертый цехы

четвертый цех -ы
fourth workshop GEN

In the fourth shop.

53.1 Мадина : О , иуафон куыста заводы .
Мадина о иу афон куыст -а завод -ы
Madina yes one time work PST.TR.3SG factory INESS

Madina: Yes, he worked in a plant some time ago.

53.2 Стæй милицæйы кусын байдыдта .
стæй милицæ -йы кус -ын ба- йдыд -т -а
then police GEN work INF PV begin TR PST.TR.3SG

Then he started to work in the police.

54.1 Тина : О , милицæйы размæ мах цехы куыста
Тина о милицæ -йы раз -мæ мах цех -ы куыст -а
Tina yes police GEN front ALL we.GEN workshop GEN work PST.TR.3SG

Tina: Right, before the police he worked in our shop.

54.2 Кæцы ран цæрут ?
кæцы ран цæр -ут
what place live PRS.2PL

Where do you live?

55 Мадина : Ленины уынджы , ам хæстæг .
Мадина Ленин -ы уындж -ы ам хæстæг
Madina Lenin GEN street INESS DemProx.IN relative
here

Madina: Lenin street, it is near by.

56 Тина : Федтай !
Тина фед -т -ай
Tina PV+see TR PST.TR.2SG

Tina: Look at it!

57 ...

58.1 Агузарова Изета : ... университеты ног чындзæй уыдтæн ,
Агузарова Изета университет -ы ног чындз -æй уыд -тæн
Aguzarova Izeta university INESS new bride ABL be PST.INTR.1SG

гъе уæд мæ ног чындзæй уыдтæн , æмæ-иу мыл
гъе уæд мæ ног чындз -æй уыд -тæн æмæ =иу =мыл
well then and new bride ABL be PST.INTR.1SG and =ITER =1SG.ENCL.SUPER

сæрбæттæн	баст	уыди	, афтæмæй-иу
сæр бæтт -æн	баст	уыд -и	афтæмæй - =иу
head bind INF2	bind.PART.PST	be PST.INTR.3SG	so =ITER
kerchief			
æрцыдтæн			
æр- цыд -тæн			
PV go PST.INTR.1SG			

Aguzarova Izeta: ... when I studied at University I was a just married woman and I had a kerchief and I used to come to University with a kerchief.

58.2 Æмæ-иу	мæ	уыйфæстæ	ме	мбæлттæ
æмæ =иу	мæ	уый фæстæ	ме=	мбæл -тт -æ
and =ITER	and	DemDist.GEN after	POSS.1SG=	friend PL NOM

мæстæймар	кодтой	, уыйфæстæ	мæ	касынкæ
мæст -æй мар	код -т -ой	уый фæстæ	мæ=	касынкæ
distress/anger ABL kill	do TR PST.TR.3PL	DemDist.GEN after	POSS.1SG=	kerchief

куы систон	, мæ	сæрбæттæн	, уæд	, дам	,
куы с- ист -он	мæ=	сæр бæтт -æн	уæд	=дам	
when PV take off PST.TR.1SG	POSS.1SG=	head bind INF2	then	=CIT	
		kerchief			

уый	, дам	, дын	йед	уыди	, æвæццæгæн	,
уый	=дам	=дын	йед	уыд -и	æвæццæгæн	
DemDist.NOM	=CIT	=2SG.ENCL.DAT	HES	be PST.INTR.3SG	maybe	

исты	йед	... цы	хуыйны	, талиман
исты	йед	цы	хуыйн -ы	талиман
something HES		what	be called PRS.3SG	talisman

My friends (girls) teased me; when I took it off they said: probably, it was a kind of... a talisman.

58.3 Ныр	, дам	, æй	цæуылнæ уал	фæдарыс	, уæд	,
ныр	=дам	=æй	цæуылнæ уал	фæ- дар -ыс	уæд	
now	=CIT	=3SG.ENCL.GEN	why.not more	PV wear PRS.2SG	then	

дам-иу	æй	дæ	уæлæ	куы	уыди	,
=дам =иу	=æй	=дæ	уæлæ	куы	уыд -и	
=CIT =ITER	=3SG.ENCL.GEN	=2SG.ENCL.GEN	there above	when	be PST.INTR.3SG	

уæд	, дам	, æй	цæуылнæ уал	фæдарыс	, зæгъгæ	.
уæд	=дам	=æй	цæуылнæ уал	фæ- дар -ыс	зæгъ -гæ	
then	=CIT	=3SG.ENCL.GEN	why.not more	PV wear PRS.2SG	say CONV	

Why don't you wear it now, they used to say, you wore it some time ago and now why don't you wear it, they used to say.

58.4 Æмæ нын	уæд	Шамил-иу	нын	афтæ
æмæ =нын	уæд	Шамил -	=иу	=нын
and =1PL.ENCL.DAT	then	Shamil	=ITER	=1PL.ENCL.DAT
				so

дзырдта	,	уыйфæстæ	ма	йæ	уæртæ
дзырд -т -а		уый фæстæ	=ма	=йæ	уæртæ
talk TR PST.TR.3SG		DemDist.GEN after	=yet	=3SG.ENCL.GEN	there

кæцыдæр	къорды	дæр	фысгæ	дæр	ныккодтон	...
кæцы -дæр	къорд -ы	=дæр	фыс -гæ	=дæр	нык- код -т -он	
what INDEF	several GEN	=PTCL	write CONV	=PTCL	PV do TR PST.TR.1SG	

And then Shamil said it to us then I also wrote it down somewhere...

58.5 Йедтæ	...	ома	,	мæ	зæрды	,	дам	,	ис	ирон
йед -т -æ		ома		мæ=	зæрд -ы		=дам		ис	ирон
HES PL NOM		that is to say		POSS.1SG=	heart GEN		=CIT		EXST	Ossetic

йедтæй	...	æлгъыстытæй	æмдзæвгæ	скæнын	.
йед -т -æй		æлгъыст -ыт -æй	æмдзæвгæ с-	кæн -ын	
HES PL ABL		damnation PL ABL	poem	PV do	INF

Those... well, he says, I want Ossetic...to make a poem from damnations.

59 (Кочиева Манана):	Æлгъыстытæй	?
Кочиева Манана	æлгъыст -ыт -æй	
Kochieva Manana	damnation PL ABL	

Kochieva Manana: Damnations?

60.1 Агузарова Изета :	Æлгъыстытæ	бамбырд	кæн	,	æмæ	,	дам	,
Агузарова Изета	æлгъыст -ытæ	ба- мбырд	кæн -*0		æмæ		=дам	
Aguzarova Izeta	damnation PL	PV gathering	do IMP.2SG		and		=CIT	

сæ	æмдзæвгæйы	хуызы	ра	...	йед	кæнон	...
=сæ	æмдзæвгæ -йы	хуыз	-ы ра-		йед	кæн -он	
=3PL.ENCL.ABL	poem GEN	appearance,way GEN	PV		HES	do SBJV.1SG	

дзæбæх .
дзæбæх
good

Aguzarova Izeta: I will put together the damnations and, he says, I will make a poem... good.

60.2 Фæлæ йын	...	нæ йын	...	мæгъа	...
фæлæ =йын		нæ =йын		мæгъа	
but =3SG.ENCL.DAT		NEG =3SG.ENCL.DAT		I don't know	

But to him... not... I don't know...

60.3 Æмæ уыйфæстæ	кæцыдæр	курсы	...	мæ йын	гъе
æмæ уый фæстæ	кæцы -дæр	курс -ы		мæ =йын	гъе
and DemDist.GEN after	what INDEF	year INESS		and =3SG.ENCL.DAT	well

уыцы ныхас æрхъуыды кодтон	,	æмæ та	кæддæр
уыцы ныхас æр- хъуыды код -т -он		æмæ =та	кæд -дæр
that word PV thought do PL PST.TR.1SG		and =CONTR	when INDEF
remind			

æрцыдтæн	,	æмæ та	йæ	бафарстон	,
æр- цыд -тæн		æмæ =та	=йæ	ба- фарст -он	
PV go PST.INTR.1SG		and =CONTR	=3SG.ENCL.GEN	PV ask PST.TR.1SG	

Шамиль Федорович	,	зæггын	,	скодтат		гъе уыцы йед	...
Шамиль		зæгъ -ын		с- код -т -ат		гъе уыцы йед	
Shamil		say PRS.1SG		PV do TR PST.TR.2PL		well that HES	

And after it when I still was a student at University... I reminded this word to him and sometime I came once more and asked him, Shamil Fedorovich, I said, have you done it, I said...

60.4 Æмæ	,	дам	,	мын		дзы		иу-цып		... аст
æмæ		=дам		=мын		=дзы		иу	-	цып аст
and		=CIT		=1SG.ENCL.DAT		=3PL.ENCL.ABL		approximately		eight

рæнхъы	ныффыстон	.
рæнхъ -ы	ныф- фыст -он	
line GEN	PV write PST.TR.1SG	

And he said, I wrote about four... eight lines.

60.5 Æмæ сæ		бакасти	,	фæлæ уыйадыл	,	нæ
æмæ =сæ		ба- каст -и		фæлæ уыйадыл		нæ
and =3PL.ENCL.GEN		PV read PST.INTR.3SG		but on this basis		NEG

зонын	,	йер æй		сарæзта	,	нæ
зон -ын		йер =æй		с- арæзт -а		нæ
know PRS.1SG		now =3SG.ENCL.GEN		PV make PST.TR.3SG		NEG

сарæзта	,	ныффыста		уыцы æмдзæвгæ	,	нæ
с- арæзт -а		ныф- фыст -а		уыцы æмдзæвгæ		нæ
PV make PST.TR.3SG		PV write PST.TR.3SG		that poem		NEG

ныффыста	,	нæ зоннын	.
ныф- фыст -а		нæ зон -ын	
PV write PST.TR.3SG		NEG know PRS.1SG	

And he read it but I don't know whether he did it or not, did he write the poem or not - I don't know.

61.1 Йер ма уын		иу худæг		радзурон	,	æмæ
йер =ма =уын		иу худ -æг		ра- дзур -он		æмæ
now =yet =2PL.ENCL.DAT		one laugh PTCP.PRS		PV talk SBJV.1SG		and

уæ	абон уæгъд кæнын	.
=уæ	абон уæгъд кæн -ын	
=2PL.ENCL.GEN	today free do PRS.1SG	

I want to tell you something else, something funny and then I'll let you go.

61.2 Ахуыр куы кодтон	,	уæд фыццаг курсы	куы
ахуыр куы код -т -он		уæд фыццаг курс -ы	куы
study when do TR PST.TR.1SG		then first year INESS	when

уыди , **мæ фыццаг курсы йер ирон филологийы ахуыр**
уыд -и мæ фыццаг курс -ы йер ирон филологи -йы ахуыр
be PST.INTR.3SG and first year INESS now Ossetic humanities GEN study

кодтон , **на** , **ирон-уырыссаг филологийы ахуыр**
код -т -он на ирон - уырыссаг филологи -йы ахуыр
do TR PST.TR.1SG PRED.NEG Ossetic Russian humanities GEN study

кодтон .
код -т -он
do TR PST.TR.1SG

When I studied when I was at the first grade, I was a first grade student of the Ossetian humanities, no, I studied at the Ossetian-Russian humanities.

61.3 **Æмæ нæм куыд уыди** , **ирон адæмон сфæлдыстад**
æмæ =нæм куыд уыд -и ирон адæм -он сфæлдыстад
and =1PL.ENCL.ALL how be PST.INTR.3SG Ossetic people ADJ works

And we had (a class of) Ossetic folk arts.

61.4 **Уырыссагау дæр йед цыдысты** ... **параллельно – уырыссаг русское**
уырыссаг -ау =дæр йед цыд -ысты уырыссаг
Russian EQU =PTCL HES go PST.INTR.3PL Russian

народное творчество æмæ иронау ирон адæмон сфæлдыстад .
æмæ ирон -ау ирон адæм -он сфæлдыстад
and Ossetic EQU Ossetic people ADJ works

We also studied it in Russian... both Russian folk arts and Ossetic folk arts.

61.5 **Æмæ адæмон сфæлдыстадæй Нарты Кадджытæ каст куы**
æмæ адæм -он сфæлдыстад -æй нарт -ы кадджы -т -æ каст куы
and people ADJ works ABL Nart GEN story PL NOM studies when

фæстæм , **уæд рацыдыстæм аргъæуттæм** .
фе- стæм уæд ра- цыд -ыстæм аргъæу -тт -æм
PV be.1PL then PV go PST.INTR.1PL tale PL ALL

When we studied Nart stories we start to study fairy tales.

61.6 **Æмæ аргъау нæй « Зджыды рæсугъд », зæгъгæ ?**
æмæ аргъау нæй Зджыд -ы рæсугъд зæгъ -гæ
and tale EXST.NEG Zgid GEN beautiful say CONV

There is a tale called "A beauty from Zgid", right?

61.7 **Æмæ æз та Зджыды нæ цардтæн** .
æмæ æз =та Зджыд -ы нæ цард -тæн
and I =CONTR Zgid INESS PTCL live PST.INTR.1SG

Myself I lived in Zgid.

61.8 **Æмæ бирæйæ студенттæ бадынц , аудитори иууылдæр**
 æмæ бирæ -йæ студент -т -æ бад -ынц аудитори иууылдæр
 and a.lot.of ABL student PL NOM sit PRS.3PL lecture room all

йе ‘ **дзаг** , **æмæ чи дзургæ кæны** , **чи цы** , **æмæ**
 йе= дзаг æмæ чи дзур -гæ кæн -ы чи цы æмæ
 POSS.3SG= full and who talk CONV do PRS.3SG who what and

мах дæр иуцалдæрæй маенæ афтæ кæрæдзийы
 мах =дæр иу цал -дæр -æй маенæ афтæ кæрæдзи -йы
 we.NOM =PTCL approximately how.many INDEF ABL there,that.is so RCP GEN

фарсмæ бадтыстæм æмæ нæ Шамилмæ не ‘
 фарс -мæ бадт -ыстæм æмæ =нæ Шамил -мæ не
 besides ALL sit PST.INTR.1PL and =1PL.ENCL.GEN Shamil ALL NEG

вдæлыди хъусынмæ .
 вдæлыд -и хъус -ын -мæ
 have time PST.INTR.3SG listen INF ALL

There were a lot of students sitting, the room is full, some are talking, some are whatever, and we are several people, we sit together and we didn't have time to listen to Shamil.

61.9 **Фæлæ хъуыстам профессор , рухсаг уæд Шамил , тынг**
 фæлæ хъуыст -ам профессор рухс -аг уæд Шамил тынг
 but listen PST.TR.1PL professor light SUF be.IMP.3SG Shamil very
 Shamil

хорз ахуыргæнæг уыди .
 хорз ахуыргæнæг уыд -и
 good teacher be PST.INTR.3SG

But we listened to the professor, to Shamil, may he rest in the Kingdom of Heaven! He was an excellent lecturer.

61.10 **Æмæ кæрæдзийы мидæг цыдæртæ дзураем , æмæ**
 æмæ кæрæдзи -йы мидæг цы -дæр -т -æ дзур -æм æмæ
 and RCP GEN inside what INDEF PL NOM talk PRS.1PL and

уый та байдыдта , æмæ дын æвваст
 уый =та ба- йдыд -т -а æмæ =дын æвваст
 DemDist.NOM =CONTR PV begin TR PST.TR.3SG and =2SG.ENCL.DAT immediately

, **æмæ дзуры** , **æмæ , дам , аргъау , æмæ , дам , « Зджыды**
 æмæ дзур -ы æмæ =дам аргъау æмæ =дам Зджыд -ы
 and talk PRS.3SG and =CIT tale and =CIT Zgid GEN

рæсугъд ».
 рæсугъд
 beautiful

And we talked to each other and he started (the lecture) and suddenly he says, the tale "A beauty from Zgid"

61.11 **Æмæ дын** **æз куы фестин** , **зæгъгæ** ,
 æмæ =дын æз куы фест -ин зæгъ -гæ
 and =2SG.ENCL.DAT I EMPH stand up OPT.1SG say CONV

загътон , **кæд мæнæн уайдзæф кæны** , **ома** **Агнаева** ,
 загът -он кæд мæнæн уайдзæф кæн -ы ома
 say PST.TR.1SG if I.DAT reproach do PRS.3SG that is to say

дæ **дзых сæхгæн** .
 дæ= дзых с- æхгæн -*0
 POSS.2SG= mouth PV close IMP.2SG

I stood up, I thought he is talking about me, that he means "Aгнаева, stop talking".

62 **Мадина** : **Дæ кой кæны** , **нæ** ?
 Мадина дæ= кой кæн -ы нæ
 Madina POSS.2SG= mention do PRS.3SG NEG

Madina: He mentioned you, right?

63.1 **Агузарова Изета** : **Кæд** , **зæгъын** , **мæнæн уайдзæф кæны** ,
 Агузарова Изета кæд зæгъ -ын мæнæн уайдзæф кæн -ы
 Aguzarova Izeta when say PRS.1SG I.DAT reproach do PRS.3SG

ома **цас дзурыс** .
 ома цас дзур -ыс
 that is to say how.much talk PRS.2SG

Aguzarova Izeta: Probably, he rebukes me, he says, you are talking so much.

63.2 **Æмæ дын** **фестагтæн** .
 æмæ =дын festaг -тæн
 and =2SG.ENCL.DAT turn.into PST.INTR.1SG

And I stood up.

63.3 **Æмæ мæм** **ме** , **мбæлттæ** **дзурынц** ,
 æмæ =мæм ме= мбæл -тт -æ дзур -ынц
 and =1SG.ENCL.ALL POSS.1SG= friend PL NOM talk PRS.3PL

æрбад , **дам** , **много чести** , **дам** , **зæгъгæ** .
 æр- бад -*0 =дам =дам зæгъ -гæ
 PV sit IMP.2SG =CIT =CIT say CONV

My friends (girls) say: sit down you doesn't deserve the honour.

63.4 **Возомнила** , **дам** , **что ты Згидская красавица** , **зæгъгæ** .
 =дам что зæгъ -гæ
 =CIT that say CONV

You thought you are the beauty of Zgid, they said

63.5 Уыйау ...
уый -ау
DemDist EQU

Something like this...

64 Мадина : Маенæ куы уыдтæн бæрæгбоны , уæд
Мадина маенæ куы уыд -тæн бæрæг бон -ы уæд
Madina there,that.is when be PST.INTR.1SG remarkable day INESS then

алырдыгæй ...
алы -рдыгæй
every RCS

Madina: When I was at the feast every...

65 Агузарова Изета : Гъе уым федтай луарстытæ
Агузарова Изета гъе уым фед -т -ай луарст -ыт -æ
Aguzarova Izeta well DemDist.IN PV+see TR PST.TR.2SG sift.PART.PST PL NOM

?

Aguzarova Izeta: Did you see chaff there?

66 Мадина : На , нæ сæ федтон , фæлæ
Мадина на нæ =сæ фед -т -он фæлæ
Madina PRED.NEG NEG =3PL.ENCL.GEN PV+see TR PST.TR.1SG but

автобусы дæр дзырдтой сылгоймæгтæ ...
автобус -ы =дæр дзырд -т -ой сылгоймæг -т -æ
bus INESS =PTCL talk TR PST.TR.3PL woman PL NOM

Madina: No, I didn't, but in the buss women were talking...

67 Агузарова Изета : О , гъе уым сты луарстытæ .
Агузарова Изета о гъе уым сты луарст -ыт -æ
Aguzarova Izeta yes well DemDist.IN be.PRS.3PL sift.PART.PST PL NOM

Aguzarova Izeta: Yes, there was chaff.

68 Мадина : ... уый , дам , æцæг уыди , зæгъгæ .
Мадина уый =дам æцæг уыд -и зæгъ -гæ
Madina DemDist.NOM =CIT real be PST.INTR.3SG say CONV

Madina: ...it is truth.

69.1 Агузарова Изета : О , йæ фæрдыг , йер гъе уыцы цыкуырайы
Агузарова Изета о йæ= фæрдыг йер гъе уыцы цыкуыра -йы
Aguzarova Izeta yes POSS.3SG= bead now well that GEN

фæрдыг куы агуырда Зджыды ... Йер гъе уым
фæрдыг куы агуырда -т -а Зджыд -ы йер гъе уым
bead when look.for TR PST.TR.3SG Zgid INESS now well DemDist.IN

бынæттæ	дзы	бирæ	и	...
бынæт -т -æ	=дзы	бирæ	и	
place PL NOM	=3SG.ENCL.INESS	a.lot.of	EXST	

Aguzarova Izeta: Yes, her bead, she was looking for the bead of desires in Zgid... There are these places... they are a lot...

69.2 Йер	мæм	...	куы	уæ	‘	вдæла	,
йер	=мæм		куы	=уæ		вдæл	-a
now	=1SG.ENCL.ALL		when	=2PL.ENCL.GEN		have time	SBJV.3SG

уæд-иу	мæм	æрбауайут	,	уæртæ	уын	Хъайттæты
уæд =иу	=мæм	æрба- уай -ут		уæртæ	=уын	Хъайттæты
then =ITER	=1SG.ENCL.ALL	PV jump IMP.2PL		there	=2PL.ENCL.DAT	Kaytov

Сергейы	йед	мæм	ис	,	æви	йæ	дæхæдæг	дæр
Сергей -ы	йед	=мæм	ис		æви	=йæ	дæхæдæг	=дæр
Sergey GEN	HES	=1SG.ENCL.ALL	EXST		or	=3SG.ENCL.GEN	yourself	=PTCL

зоныс	«	Ирон	хабæрттæ	»?
зон -ыс		ирон	хабæр -тт -æ	
know PRS.2SG		Ossetic	news PL NOM	

Well... if you have time, pass by my place, I have Kaytov Sergey do you know "Ossetic stories"?

69.3 Йæ	чиныг	ын	бакасттæ	?
йæ=	чиныг	=ын	ба- каст -тæ	
POSS.3SG=	book	=3SG.ENCL.DAT	PV look PST.INTR.2SG	

Did you read his book?

69.4 Æмæ	гъе	уым	йеды	зæххыты	бынæтты	нæмттæ
æмæ	гъе	уым	йед -ы	зæхх -ыт -ы	бынæт -т -ы	нæм -тт -æ
and	well	DemDist.IN	HES GEN	land PL GEN	place PL GEN	name PL NOM

дæр	и
=дæр	и
=PTCL	EXST

It aslo has something about toponyms.

69.5 Æмæ	йер	гъе	ацы	луæрстытæ	дæр	уым	сты
æмæ	йер	гъе	ацы	луæрст -ыт -æ	=дæр	уым	сты
and	now	well	DemProx	sift.PART.PST PL NOM	=PTCL	DemDist.IN	be.PRS.3PL

,	фыст	дзы	сты
	фыст	=дзы	сты
	write.PART.PST	=3SG.ENCL.INESS	be.PRS.3PL

There is something about this chaff as well, it is described there.

69.6 **Фæлæ сæ** **мæхæдæг дæр федтон** , **Дæллаг**
 фæлæ =сæ мæхæдæг =дæр фед -т -он дæллаг
 but =3PL.ENCL.GEN myself =PTCL PV+see TR PST.TR.1SG lower

Зджыдмæ куы ныццауай , **гъе уæд уым афтæ саха**
 Зджыд -мæ куы ныц- цæу -ай гъе уæд уым афтæ саха
 Zgid ALL if PV go SBJV.2SG well then DemDist.IN so avalanche

дары **гъе уыцы луæрстытæ** .
 дар -ы гъе уыцы луæрст -ыт -æ
 hold,keep PRS.3SG well that sift.PART.PST PL NOM

But I saw them myself, if you go to Lower Zgid, you can see it, there are slopes with that chaff.

69.7 **Зджыды рæсугъдмæ бирæ курджытæ нæ**
 Зджыд -ы рæсугъд -мæ бирæ кур -дж -ыт -æ нæ
 Zgid GEN beautiful ALL a.lot.of ask PTCP.PRS PL NOM PTCL

цыди , **æмæ йæ фæрдыг куы фесæфти** ,
 цыд -и æмæ йæ= фæрдыг куы фе- сæфт -и
 go PST.INTR.3SG and POSS.3SG= bead when PV lose PST.INTR.3SG

цыкуырайы фæрдыг , **уæд ... о** .
 цыкуыра -йы фæрдыг уæд о
 GEN bead then yes

A lot of man were asking the beauty of Zgid in marriage and when her bead was lost, the bead of the desires, then... right.

69.8 **Æмæ йæ агурын байдыдтой** , **гъе уый**
 æмæ =йæ агур -ын ба- йдыд -т -ой гъе уый
 and =3SG.ENCL.GEN look.for INF PV begin TR PST.TR.3PL well DemDist.NOM

диссаджы ... **о**
 диссадж -ы о
 miracle GEN yes

They started to look for it, it is an amazing thing... right...

69.9 **Æмæ йæ луарын байдыдтой** , **зæхх** , **цæмæй**
 Æмæ =йæ луар -ын ба- йдыд -т -ой зæхх цæмæй
 and =3SG.ENCL.GEN bolt INF PV begin TR PST.TR.3PL land in.order.to

ссарой уыцы фæрдыг , **уый** .
 ссар -ой уыцы фæрдыг уый
 find SBJV.3PL that bead DemDist.GEN

They started to bolt out the ground trying to find the bead.

69.10 **Æмæ фæлуæрстой** , **фæлæ фæрдыг уымæ гæсгæ**
 æмæ фæ- луæрст -ой фæлæ фæрдыг уы -мæ гæсгæ
 and PV bolt PST.TR.3PL but bead DemDist ALL in accordance with

уæддæр ...
уæд =дæр
then =PTCL

They did it for a long time but they didn't find the bead...

69.11 **Нæ зонын**, **йер æй** **чи ссардта**, **æмæ**
нæ зон -ын йер =æй чи ссард -т -а æмæ
NEG know PRS.1SG now =3SG.ENCL.GEN who find TR PST.TR.3SG and

йер уыцы зæхх луæрстытæ хуыйнынц гъе уым
йер уыцы зæхх луæрст -ыт -æ хуыйн -ынц гъе уым
now that land sift.PART.PST PL NOM be called PRS.3PL well DemDist.IN

Зджыды дæлейы афтæ .
Зджыд -ы дæле -йы афтæ
Zgid INESS downwards INESS so

I don't know whether anyone found it, but this ground is called chaff, (it can be seen) there if you go a little bit down from Zgid.

70.1 **Зоя : Чъизи , дам , æм куы фæхæццæ кæны** ,
Зоя чъизи =дам =æм куы фæ- хæццæ кæн -ы
Zoja mud =CIT =3SG.ENCL.ALL when PV mixed do PRS.3SG

фæрдыгмæ , уæд лидзгæ кæны .
фæрдыг -мæ уæд лидз -гæ кæн -ы
bead ALL then run CONV do PRS.3SG

Zoja: It is said that when the bead touches the mud it goes away (disappears)

70.2 **Сыгъдæг æй дарын хъæуы** .
сыгъдæг =æй дар -ын хъæу -ы
clean =3SG.ENCL.GEN hold,keep INF be.necessary PRS.3SG

You have to keep it clean.

70.3 **Сыгъдæг ран æй сæвæр** .
сыгъдæг ран =æй с- æвæр -*0
clean place =3SG.ENCL.GEN PV put IMP.2SG

Put it to a clean place.

71.1 **Агузарова Изета : Йер Уæллаг Зджыды цæрын , фæлæ Дæллаг**
Агузарова Изета йер Уæллаг Зджыд -ы цæр -ын фæлæ дæллаг
Aguzarova Izeta now upper Zgid INESS live PRS.1SG but lower

Зджыды та уæлмæрдтæ .
Зджыд -ы =та уæлмæрд -т -æ
Zgid INESS =CONTR grave PL NOM

Aguzarova Izeta: I live in Upper Zgid and in Lower Zgid there is a cemetery.

71.2 **Æмæ дзы** **йер гъе уым** **йедтæ** **дæр и** ,
 æмæ =дзы йер гъе уым йед -т -æ =дæр и
 and =3SG.ENCL.INESS now well DemDist.IN HES PL NOM =PTCL EXST

æвæццагæн , **йер** ... **Хуссар Ирыстон** **ис** , **нæй** , **нæ**
 æвæццагæн йер хуссар Ирыстон -ы ис нæй нæ
 maybe now south Ossetia INESS EXST EXST.NEG NEG

зонын , **федтой** ... **фæлæ** ... **ферох** **мæ**
 зон -ын фед -т -ой фæлæ фе- рох =мæ
 know PRS.1SG PV+see TR PST.TR.3PL but PV forgotten =1SG.ENCL.GEN

и æввас ... склеп .
 и
 EXST

And, possibly, there, in South Ossetia, I don't know whether it is there or not, they saw it... but... I forgot (the word)... tomb.

71.3 **Йер дзы** **ахæмтæ** **дæр ма ис** **Дæллаг Зджыды**
 йер =дзы ахæм -т -æ =дæр =ма ис дæллаг Зджыд -ы
 now =3SG.ENCL.INESS such PL NOM =PTCL =yet EXST lower Zgid INESS

уæлмæрдты .
 уæлмæрд -т -ы
 grave PL GEN

There are tombs in the cemetery in Lower Zgid.

71.4 **Æгъуызарты** **лæг** .
 Æгъуызар -т -ы лæг
 Aguzarov PL GEN husband

A man from the Aguzarovs.

71.5 **Æмæ-ну æй** **каеддæр** **лæгтæ** ... **йер-ну** **зиан** ,
 æмæ =иу =æй кæд -дæр лæг -т -æ Йер - =иу зиан
 and =ITER =3SG.ENCL.GEN when INDEF man PL NOM now =ITER dead

ингæн къахтой , **уæд-ну** **бацыдысты** ...
 ингæн къахт -ой уæд =иу ба- цыд -ысты
 grave dig PST.TR.3PL then =ITER PV go PST.INTR.3PL

Formerly men... when someone died they dug the grave and they...

72 **Мадина** : **Зæппадз** ?
 Мадина зæппадз
 Madina burial vault

Madina: A burial vault?

73.1 Агузарова Изета : Зæппадз , о .
 Агузарова Изета зæппадз о
 Aguzarova Izeta burial vault yes

Aguzarova Izeta: Right, a burial vault.

73.2 Æмæ-иу æй раластой , æмæ-иу дзы
 æмæ =иу =æй ра- ласт -ой æмæ =иу =дзы
 and =ITER =3SG.ENCL.GEN PV drag PST.TR.3PL and =ITER =3SG.ENCL.INESS

... .

They took it out (the body) and there...

73.3 Газетт теттæ-иу ын йæ къухы
 газетт тетт -т -æ - =иу =ын йæ= къух -ы
 newspaper and so on PL NOM =ITER =3SG.ENCL.DAT POSS.3SG= hand INESS

бавæрдтой , æмæ , зæгъын , уæм ныр куы
 ба- вæрд -т -ой æмæ зæгъ -ын =уæм ныр куы
 PV put TR PST.TR.3PL and say PRS.1SG =2PL.ENCL.ALL now when

фæхъуыза , йафтæ-иу дзы хъазыдысты
 фæ- хъуыз -а йафтæ - =иу =дзы хъазыд -ысты
 PV creep SBJV.3SG so =ITER =3SG.ENCL.INESS have.fun PST.INTR.3PL

лæппутæ , газетт акæс , зæгъгæ ,
 лæппу -т -æ газетт а- кæс -*0 зæгъ -гæ
 boy PL NOM newspaper PV look IMP.2SG say CONV

теттæ-иу ын кодтой .
 тетт -т -æ - =иу =ын код -т -ой
 and so on PL NOM =ITER =3SG.ENCL.DAT do TR PST.TR.3PL

They could put a newspaper to his hands and I say, I will creep to you; the boys used to play in this way, (they put a newspaper to the dead's hands, and said) read the newspaper and they did this kind of things.

73.4 Ахуыргæнæгæй куы куыстон ... Худæгтæ
 ахуыр гæн -æг -æй куы куыст -он худ -æг -т -æ
 study do PTCP.PRS ABL when work PST.TR.1SG laugh PTCP.PRS PL NOM
 teacher

дæр дзурæн и ?
 =дæр дзур -æн и
 =PTCL talk INF2 EXST

When I was a teacher... May I tell you a funny story?

74 Мадина : Уæдæ !
 Мадина уæдæ
 Madina so

Madina: Of course!

75.1	Агузарова	Изета	:	Фыццаг	аз		ахуыргæнæгæй		кусын	куы
	Агузарова	Изета		фыццаг	аз		ахуыр гæн -æг	-æй	кус	-ын куы
	Aguzarova	Izeta		first	year		study do PTCP.PRS	ABL	work	INF when
							teacher			
	байдыдтон			иу	аз	,	иу	аз	акуыстон	, уæд дыккаг
	ба- йдыд -т -он			иу	аз		иу	аз	а- куыст -он	уæд дыккаг
	PV begin TR PST.TR.1SG			one	year		one	year	PV work PST.TR.1SG	then second
	аз	дæр	баззадтæн			,	æмæ	мæм	цы	кълас
	аз	=дæр	ба- ззад -тæн				æмæ	=мæм	цы	кълас
	year	=PTCL	PV stay PST.INTR.1SG				and	=1SG.ENCL.ALL	what	class
	уыди			уыдоны		дын		мæм		йед
	уыд -и			уыдон	-ы	=дын		=мæм		йед
	be PST.INTR.3SG			DemDist.PL	GEN	=2SG.ENCL.DAT		=1SG.ENCL.ALL		HES

Aguzarova Izeta: At the first year of my teaching, I finished my first year and stayed to teach for the next year and my class, they...

75.2	Æмæ	сæ		фæрсын		,	сæрды		зæгъын	, цы
	Æмæ	=сæ		фæрс -ын			сæрд -ы		зæгъ -ын	цы
	and	=3PL.ENCL.GEN		ask PRS.1SG			summer GEN		say PRS.1SG	what

	куыстат		,	чи	уæ		цы	куыста		,
	куыст -ат			чи	=уæ		цы	куыст -а		
	do PST.TR.2PL			who	=2PL.ENCL.ABL		what	do PST.TR.3SG		

	ама		радзурут		,	зæгъын		хабæртгæ		, куыд
	а	=ма	ра- дзур -ут			зæгъ -ын		хабæр -тт -æ		куыд
	DemProx.NOM	=yet	PV talk IMP.2PL			say PRS.1SG		news PL NOM		how

улæфыдыстут .
улæфыд -ыстут
breathe PST.INTR.2PL

I'm asking them: what did you do during the summer holidays, tell me the news, how did you enjoyed your holidays.

75.3	Æмæ	мæм		Габолатай		дыууæ	лæппуйы	ахуыр
	æмæ	=мæм		Габолат -æй		дыууæ	лæппу -йы	ахуыр
	and	=1SG.ENCL.ALL		Gabolaev ABL		two	boy GEN	study

	кодта		æфсымæртæ		,	Казик	æмæ	Олег	
	код -т -а		æфсымæр -т -æ			Казик	æмæ	Олег	
	do TR PST.TR.3SG		brother PL NOM			Kazik	and	Oleg	

I had two students, two boys from the Gabolaevs, brothers Kazik and Oleg.

75.4	Æмæ	Олег	кæстæр	уыди		,	Казик	...	фæлæ	сæ	мад	иу
	æмæ	Олег	кæстæр	уыд -и			Казик		фæлæ	сæ=	мад	иу
	and	Oleg	younger	be PST.INTR.3SG			Kazik		but	POSS.3PL=	mother	one

къласмæ радта
 кълас -мæ рад -т -а
 class ALL give.PFV TR PST.TR.3SG

Oleg was junior and Kazik... but their mother sent them to school together to the same class.

75.5 **Æмæ дын Казик сыстад æмæ дын**
 æмæ =дын Казик сы- стад -*0 æмæ =дын
 and =2SG.ENCL.DAT Kazik PV stand.up PST.INTR.3SG and =2SG.ENCL.DAT

мæм дзуры
 =мæм дзур -ы
 =1SG.ENCL.ALL talk PRS.3SG

Kazik stood up and said me:

75.6 **Æз-иу сæрды бабатæм бауадтæн**
 æз =иу сæрд -ы ба- уад -тæн
 I =ITER summer GEN PV jump PST.INTR.1SG

велосипедыл-иу абадтæн ыркругтæ-иу
 велосипед -ыл - =иу а- бад -тæн ыр- круг -т -æ - =иу
 bicycle SUPER =ITER PV sit PST.INTR.1SG PV circle PL NOM =ITER

кодтон æмæ-иу рæуæдтæ атардтон
 код -т -он æмæ =иу рæуæд -т -æ а- тард -т -он
 do TR PST.TR.1SG and =ITER calf PL NOM PV chase TR PST.TR.1SG

фысты-иу æртардтон бæхты-иу
 фыс -т -ы - =иу æр- тард -т -он бæх -т -ы - =иу
 sheep PL GEN =ITER PV chase TR PST.TR.1SG horse PL GEN =ITER

иуырдаæм акодтон æмæ та-иу рæуæд
 иу -ырдаæм а- код -т -он æмæ =та =иу рæуæд
 one DIR PV do TR PST.TR.1SG and =CONTR =ITER calf

атардтон
 а- тард -т -он
 PV chase TR PST.TR.1SG

In summer I used to come to my grandpa, get on the bicycle and I was cycling, driving calves and sheep home, I was driving horses one way and driving calves another way.

75.7 **О , зæгъын , мæнæ цы хорз лæппу у**
 о зæгъ -ын мæнæ цы хорз лæппу у
 yes say PRS.1SG there,that.is what good boy be.PRS.3SG

раппæлыдтæн дзы тынг хорз бакуыстай
 ра- ппæлыд -тæн =дзы тынг хорз ба- куыст -ай
 PV boast PST.INTR.1SG =3SG.ENCL.ABL very good PV work PST.TR.2SG

зæгъын

зæгъ -ын

say PRS.1SG

I say: yes, you are a good boy; I complimented him saying: it is very good that you worked.

75.8 Æмæ ма дзы Хуыбылтæй дæр Олег уыди
æмæ =ма =дзы =дæр Олег уыд -и
and =yet =3SG.ENCL.INESS =PTCL Oleg be PST.INTR.3SG

The was another boy, Oleg Khubulov.

75.9 Æмæ , зæгъын , Олег , ды та-иу цытæ
æмæ зæгъ -ын Олег ды =та =иу цы -т -æ
and say PRS.1SG Oleg you.SG =CONTR =ITER what PL NOM

куыстай , зæгъгæ ?
куыст -ай зæгъ -гæ
do PST.TR.2SG say CONV

And I say: What did you do, Oleg?

75.10 Æмæ лæппу рбацыд æмæ : « Изетæ Хаджумаровнæ , –
æмæ лæппу р- ба- цыд æмæ Изетæ
and boy PV PV go.PART.PST and Izeta

ныккуыдта , – махмæ рæуæдтæ дæр нæй ,
нык- куыд -т -а махмæ рæуæд -т -æ =дæр нæй
PV cry TR PST.TR.3SG we.ALL calf PL NOM =PTCL EXST.NEG

фыстæ дæр нæм нæй », – зæгъгæ .
фыс -т -æ =дæр =нæм нæй зæгъ -гæ
sheep PL NOM =PTCL =1PL.ENCL.ALL EXST.NEG say CONV

The boy came to me and said crying: Izeta Khadjumarovna, we don't have either calves or sheep.

75.11 Æмæ уый , æвæццагæн , ныхъхъуыды кодта
æмæ уый æвæццагæн ныхъ- хъуыды код -т -а
and DemDist maybe PV thought do TR PST.TR.3SG

Probably, he remembered it.

75.12 Æмæ дын нуцасдæр рацыди рæстæг , иу аз
æмæ =дын иу цасдæр ра- цыд -и рæстæг иу аз
and =2SG.ENCL.DAT one a.few PV go PST.INTR.3SG time one year

рацыди , мой дæр скодтон , æмæ
ра- цыд -и мой =дæр с- код -т -он æмæ
PV go PST.INTR.3SG husband =PTCL PV do TR PST.TR.1SG and

дын кæддæр уроччы бадæм , бадæм , æмæ
=дын кæд -дæр урочч -ы бад -æм бад -æм æмæ
=2SG.ENCL.DAT when INDEF lesson INESS sit PRS.1PL sit PRS.1PL and

дын	мын	ацы	Хуыбылты	Олег	йæ	къух
=дын	=мын	ацы		Олег	йæ=	къух
=2SG.ENCL.DAT	=1SG.ENCL.DAT	DemProx		Oleg	POSS.3SG=	hand

сдардта , **æмæ** , **дын** : « **Изетæ Хаджумаровнæ !** ».

с- дард	-т -а	æмæ	=дын	Изетæ
PV hold,keep	TR PST.TR.3SG	and	=2SG.ENCL.DAT	Izeta

Some time later, after a year, I got married and once I was teaching the class and this Oleg Khubulov raised his hand saying: Izeta Khadjumarovna!

75.13 **Æмæ** , **зæгъын** , **цы** ?

æмæ	зæгъ -ын	цы
and	say PRS.1SG	what

And I said: what?

75.14 **Сусæгæй** , **дам** , **дын** **цыдæр** **зæгъон** ?

сусæг -æй	=дам	=дын	цы -дæр	зæгъ -он
secret ABL	=CIT	=2SG.ENCL.DAT	what INDEF	say SBJV.1SG

Shall I tell you my secret?

75.15 **Зæгъ** , **зæгъын** .

зæгъ -*0	зæгъ -ын
say IMP.2SG	say PRS.1SG

I said: tell me.

75.16 **Уæд ма райдайæн кълæсты куыстон** .

уæд	=ма	ра- йдай -æн	кълæс -т -ы	куыст -он
then	=yet	PV begin INF2	class PL INESS	work PST.TR.1SG
		beginning		

That time I was working at primary school.

75.17 **Æмæ дын мæм æрбацыди æмæ**

æмæ	=дын	=мæм	æрба- цыд -и	æмæ
and	=2SG.ENCL.DAT	=1SG.ENCL.ALL	PV go PST.INTR.3SG	and

дын	мын	афтæ , мæ	хъусы	дын
=дын	=мын	афтæ	мæ=	хъус -ы
=2SG.ENCL.DAT	=1SG.ENCL.DAT	so	POSS.1SG=	ear INESS
				=2SG.ENCL.DAT

мын	дзуры ,	махæн та ,	дам ,	знон	нæ
=мын	дзур -ы	махæн	=та	=дам	знон
=1SG.ENCL.DAT	talk PRS.3SG	we.DAT	=CONTR	=CIT	yesterday
					POSS.1PL=

сæгъ ныззæди , **зæгъгæ** .

сæгъ	ныз- зад	-и	зæгъ -гæ
goat	PV calve, kitten	PST.INTR.3SG	say CONV

He came to me and whispered in my ear: yesterday our goat kitted.

75.18 Йер мын гье уый цæмæ дзырдта
 йер =мын гье уый цæмæ дзырд -т -а
 now =1SG.ENCL.DAT well DemDist.GEN what.ALL talk TR PST.TR.3SG

сусæгæй , уый абон дæр не мбарын
 сусæг -æй уый абон =дæр не мбар -ын
 secret ABL DemDist.GEN today =PTCL NEG understand PRS.1SG

I still don't understand why it was his secret.

75.19 Æвæццæгæн , зæгъын , гье уый æрхъуыды кодта
 æвæццæгæн зæгъ -ын гье уый æр- хъуыды код -т -а
 maybe say PRS.1SG well DemDist PV thought do TR PST.TR.3SG

кæддæр сæм рæуæдтæ æмæ фыстæ куы нæ
 кæд -дæр =сæм рæуæд -т -æ æмæ фыс -т -æ куы нæ
 when INDEF =3PL.ENCL.ALL calf PL NOM and sheep PL NOM when NEG

уыди , æмæ йæ æрымысыди , æмæ
 уыд -и æмæ =йæ æры- мысыд -и æмæ
 be PST.INTR.3SG and =3SG.ENCL.GEN PV remember PST.INTR.3SG and

дам ...
 =дам
 =CIT

Probably, he remembered our talk about summer holidays, when they have neither calves nor sheep and he remembered it and...

76 Мадина : Ныр та сæм фæзынди , æмæ
 Мадина ныр =та =сæм фæ- зынд -и æмæ
 Madina now =CONTR =3PL.ENCL.ALL PV appear PST.INTR.3SG and

дын æй загъта
 =дын =æй загът -а
 =2SG.ENCL.DAT =3SG.ENCL.GEN say PST.TR.3SG

Madina: And now they have and he told you that.

77.1 Агузарова Изета : О , æндæр ... Нæ фыс , дам ... нæ
 Агузарова Изета о æндæр нæ= фыс =дам нæ=
 Aguzarova Izeta yes other POSS.1PL= sheep =CIT POSS.1PL=

йед , дам ... нæ сæгъ ныззæди , зæгъгæ
 йед =дам нæ= сæгъ ныз- зад -и зæгъ -гæ
 HES =CIT POSS.1PL= goat PV calve, kitten PST.INTR.3SG say CONV

Aguzarova Izeta: Yes, or... He said: our sheep... our... goat have kitten, he said.

77.2 Ахæм хабæртгæ
 ахæм хабæр -тт -æ
 such news PL NOM

This kind of stories

77.3 Худæджы

худ -æдж -ы
laugh PTCP.PRS GEN

Funny.

77.4 Науæд дзы ... иу йед мæм уыди ,
науæд =дзы иу йед =мæм уыд -и
otherwise =3SG.ENCL.INESS one HES =1SG.ENCL.ALL be PST.INTR.3SG

иу чызг , Габолаты Фатимæ .
иу чызг Габолаты Фатимæ
one girl Fatima

Or there... I had one girl, Gabolaeva Fatima.

77.5 Æмæ-иу æй нæ фарстон , зæгъæм ,
æмæ =иу =æй нæ фарст -он зæгъ -æм
and =ITER =3SG.ENCL.GEN NEG ask PST.TR.1SG say PRS.1PL

уæд-иу мын афтæ кодта : « Фæлæуу ,
уæд =иу =мын афтæ код -т -а фæ- лæуу -*0
then =ITER =1SG.ENCL.DAT so do TR PST.TR.3SG PV stand IMP.2SG

фæлæуу , æз дæ мæнæ папæйыл
фæ- лæуу -*0 æз =дæ мæнæ папæ -йыл
PV stand IMP.2SG I =2SG.ENCL.GEN there,that.is dad SUPER

сардауон !».
с- ардау -он
PV complain SBJV.1SG

If I didn't ask her (during the lesson), she said to me: I will complain to my father about you!

77.6 Уроччы-иу æй размæ куы нæ
урочч -ы - =иу =æй размæ куы нæ
lesson GEN =ITER =3SG.ENCL.GEN front ALL when NEG

хуыдтон , уæд-иу йæ фыдыл-иу
хуынд -т -он уæд =иу йæ= фыд -ыл - =иу
be called TR PST.TR.1SG then =ITER POSS.3SG= father SUPER =ITER

мæ æппыны ... алы ... æппыназдзых-иу мæ хъуамæ
=мæ æппын -ы алы =мæ хъуамæ
=1SG.ENCL.GEN at.all GEN every =1SG.ENCL.GEN must

йæ фыдыл ардыдтаид .
йæ= фыд -ыл ардыд -т -айд
POSS.3SG= father SUPER complain TR CNTRF.3SG

During the lesson, if I didn't call her to blackboard she complained to her father about me every time... every

time she had to complain about me to her father.

78 **Тина** : **Зоя** , **ницы** **ма** **æрхъуыды** **кодтай** ?
 Тина Зоя ницы =ма æр- хъуыды код -т -ай
 Tina Zoja nothing =yet PV thought do TR PST.TR.2SG

Tina: Zoja, haven't you remembered something (to tell)?

79.1 **Зоя** : **Иууылдæр сæ** **радзырдта** .
 Зоя иууылдæр =сæ ра- дзырд -т -а
 Zoja all =3PL.ENCL.GEN PV talk TR PST.TR.3SG

Zoja: She has told everything.

79.2 **Цы** **ма** **уын** ..?
 цы =ма =уын
 what =yet =2PL.ENCL.DAT

What else... ?

80 **Агузарова Изета** : **Æз** – **мæхи** **хабæрттæ** , **ды**
 Агузарова Изета Æз мæ= хи хабæр -тт -æ ды
 Aguzarova Izeta I POSS.1SG= REFL.GEN news PL NOM you.SG

та – **дæхи** **хабæрттæ** .
 =та дæ= хи хабæр -тт -æ
 =CONTR POSS.2SG= REFL.GEN news PL NOM

Aguzarova Izeta: I (tell them) my stories and you - yours.

81 **??? : Вopрoстæ** , **дам** , **æм** **дæттут** .
 вopрoс -т -æ =дам =æм дæтт -ут
 question PL NOM =CIT =3SG.ENCL.ALL give IMP.2PL

Somebody: Ask her the questions.

82 **Мадина** : **Фæрдыджы** **кой** **ма** **нын** **ракæн** , **Зоя**
 Мадина фæрдыдж -ы кой =ма =нын ра- кæн -*0 Зоя
 Madina bead GEN mention =yet =1PL.ENCL.DAT PV do IMP.2SG Zoja

Madina: Zoja, tell us about the bead.

83.1 **Зоя** : **Цыкуырайы** **фæрдыг** **ахæм** **уыдис** , **уый** **куы**
 Зоя цыкуыра -йы фæрдыг ахæм уыд -ис уый куы
 Zoja GEN bead such be PST.INTR.3SG DemDist.GEN when

ссарай , **уæд æй** **сыгъдæг** **ран** **æвæрын** **хъæуы**
 ссар -ай уæд =æй sygъdæg ran ævæp -ын хъæу -ы
 find SBJV.2SG then =3SG.ENCL.GEN clean place put INF be.necessary PRS.3SG

, **сыгъдæг** .
 sygъdæg
 clean

Zoja: The bead of the desires was a kind of a bead that if you find it you have to put it in a clean place, clean.

83.2 **Гыццыл дæр æм чъизи куы фæхæццæ уа , уæд**
 гыццыл =дæр =æм чъизи куы фæ- хæццæ уа уæд
 small =PTCL =3SG.ENCL.ALL mud when PV mixed be.SBJV.3SG then

алидзы , æмæ цы фæвæййы , уый бæрæг
 а- лидз -ы æмæ цы фæ- вæйй -ы уый бæрæг
 PV run PRS.3SG and what PV happen PRS.3SG DemDist.NOM known

нæй
 нæй
 EXST.NEG

If some mud touches it it will disappear, no one knows where is disappears.

83.3 **Æмæ йæ ссарæн нал вæййы , алидзы**
 æмæ =йæ ссар -æн нал вæйй -ы а- лидз -ы
 and =3SG.ENCL.GEN find INF2 no.longer happen PRS.3SG PV run PRS.3SG

дам
 =дам
 =CIT

It will be impossible to find it, it is said that it runs away.

83.4 **Афтæ йæ къухмæрзæны , сыгъдæг къухмæрзæны**
 афтæ =йæ къух мæрз -æн -ы сыгъдæг къух мæрз -æн -ы
 so =3SG.ENCL.GEN hand sweep INF2 GEN clean hand sweep INF2 GEN
 handkerchief handkerchief

бастæй дар
 баст -æй дар -*0
 bind.PART.PST ABL hold,keep IMP.2SG

Keep it in a handkerchief, in a clean bound handkerchief.

83.5 **Стæй йæм йер гыццыл йед куы фæхæццæ , уæд**
 стæй =йæм йер гыццыл йед куы фæ- хæццæ уæд
 then =3SG.ENCL.ALL now small HES when PV mixed then

алидзы , æндæр дзы ницы фехъуыстон
 а- лидз -ы æндæр =дзы ницы фæ- хъуыст -он
 PV run PRS.3SG other =3SG.ENCL.ABL nothing PV listen PST.TR.1SG

If any mud touches it it will kill it, I didn't hear anything else about it.

84 **Мадина : Æмæ-иу æй аргæ та куыд**
 Мадина æмæ =иу =æй ар -гæ =та куыд
 Madina and =ITER =3SG.ENCL.GEN find CONV =CONTR how

скодтой ?
 с- код -т -ой
 PV do TR PST.TR.3PL

Madina: How did they find it?

85.1 **Зоя** : **Аргæ** ... **йер-иу** **мæнæ** **кæлмы** **тедтæ**
 Зоя ар -гæ Йер - =иу мæнæ кæлм -ы тед -т -æ
 Zoja find CONV now =ITER there,that.is snake GEN and so on PL NOM

кæм **арæхдæр** **и** , **уыцы** **цыкуырайы** **фæрдыг-иу** **уым**
 кæм арæх -дæр и уыцы цыкуыра -йы фæрдыг - =иу уым
 where frequent COMPAR EXST that GEN bead =ITER DemDist.IN

уыд

уыд -*0

be PST.INTR.3SG

Zoja: They found... for example the bead used to be in places with snakes.

85.2 **Йæ** **хъуыры** **вæййы** **калмæн**
 йæ= хъуыр -ы вæйй -ы калм -æн
 POSS.3SG= throat INESS happen PRS.3SG snake DAT

It can be in the snake's throat.

86 **Тина** : **Калмы** **взагы** **вæййы**
 Тина калм -ы взаг -ы вæйй -ы
 Tina snake GEN sting INESS happen PRS.3SG

Tina: It can be in the snake's throat (lit. snake's sting).

87.1 **Зоя** : **О** , **калмы** **взаджы** **бын** **вæййы** , **æмæ** **куы**
 Зоя о калм -ы взадж -ы бын вæйй -ы æмæ куы
 Zoja yes snake GEN sting GEN bottom happen PRS.3SG and when

фæхыл **вæййын** , **уæд** **куыддæрæй** **æрхауы** , **æмæ** **кæм**
 фæ- хыл вæйй -ын уæд куыд -дæр -æй æр- хау -ы æмæ кæм
 PV quarrel happen INF then how INDEF ABL PV fall PRS.3SG and where

æрхауа , **гъе** **уым** **дæр** **йæ** **алыварс** **мæнæ** **афтæ**
 æр- хау -а гъе уым =дæр йæ= алыварс мæнæ афтæ
 PV fall SBJV.3SG well DemDist.IN =PTCL POSS.3SG= round there,that.is so

сыгъдæгæй **лæудзæн** , **æмæ** **гъе** **уырдыгæй** **æрттивы**
 sygъdæg -æй læу -dzæn æмæ гъе уырдыгæй рттив -ы
 clean ABL stay FUT.3SG and well from.there shine PRS.3SG

Zoja: Right, it is under the snake's tongue and when it is angry the bead falls down somehow and the place where it falls becomes clean and it is shining from there.

87.2 **Уый** **арæх** **нæ** **вæййы** **уыцы** **фæрдыг** **ссарæн**
 уый арæх нæ вæйй -ы уыцы фæрдыг ссар -æн
 DemDist.NOM frequent NEG happen PRS.3SG that bead find INF2

That bead can't be found frequently.

87.3 **Фæлæ йæ** **куы ссарай** , **уæд та йæ**
 фæлæ =йæ куы ссар -ай уæд =та =йæ
 but =3SG.ENCL.GEN when find SBJV.2SG then =CONTR =3SG.ENCL.GEN

тухын хъæуы сыгъдæг ран , **сыгъдæг**
 тух -ын хъæу -ы сыгъдæг ран сыгъдæг
 roll up INF be.necessary PRS.3SG clean place clean

But if you find it you have to wrap it up and keep it in a clean place, clean...

87.4 **Чъизи йæм куыддæр фæхæццæ уа** , **йафтæ**
 чъизи =йæм куыддæр фæ- хæццæ уа йафтæ
 mud =3SG.ENCL.ALL as.soon.as PV mixed be.SBJV.3SG so

алидзы æмæ дам алидзы гъе уырдаем кæм
 а- лидз -ы æмæ =дам а- лидз -ы гъе уырдаем кæм
 PV run PRS.3SG and =CIT PV run PRS.3SG well there where

æй ссардтай , **гъе уырдаем** .
 =æй ссард -т -ай гъе уырдаем
 =3SG.ENCL.GEN find TR PST.TR.2SG well there

If any mud falls on it, it disappears (runs away) and it goes to the place where it was found, there.

87.5 **Гъе уый дам фæстæмæ куы ссарай** , **гъе уыцы**
 гъе уый =дам фæстæмæ куы ссар -ай гъе уыцы
 well DemDist.GEN =CIT back when find SBJV.2SG well that

бынат уæд дам гъе уыцы ран лæудзæн .
 бынат уæд =дам гъе уыцы ран лæу -дзæн
 place then =CIT well that place stay FUT.3SG

If you find once again this place it will be there.

88 **Тина : Кæд нæ алидза** , **уæд та цы ?**
 Тина кæд нæ а- лидз -а уæд =та цы
 Tina if NEG PV run SBJV.3SG then =CONTR what

Tina: What if it doesn't run away?

89.1 **Зоя : Куы нæ алидза** , **уæд та дам хæдзарæн**
 Зоя куы нæ а- лидз -а уæд =та =дам хæдзар -æн
 Zoja if NEG PV run SBJV.3SG then =CONTR =CIT house DAT

хорз вæййы æнæуый хæдзарæн дам хорз вæййы ,
 хорз вæйй -ы æнæуый хæдзар -æн =дам хорз вæйй -ы
 good happen PRS.3SG just house DAT =CIT good happen PRS.3SG

куы нæ фесæфа , **уæд** .
 куы нæ фе- сæф -а уæд
 if NEG PV disappear SBJV.3SG then

Zoja: If it doesn't it is good for your home, your family, people says "it is good if the bead didn't disappear".

89.2 Йер цы фехъуыстон , гъе уый .
 йер цы фе- хъуыст -он гъе уый
 now what PV hear PST.TR.1SG well DemDist

This is what I heard.

90 Мадина : Æмæ ахæм адæм нæ зыдтай , кæмæ
 Мадина Æмæ ахæм адæм нæ зыд -т -ай кæмæ
 Madina and such people NEG know TR PST.TR.2SG who.ALL

уыдис ?
 уыд -ис
 be PST.INTR.3SG

Madina: Did you know people who had it?

91.1 Зоя : Нæ зыдтон ахæм адæм , не
 Зоя нæ зыд -т -он ахæм адæм не
 Zoja NEG know TR PST.TR.1SG such people NEG

рыйæфтон .
 ры- йæфт -он
 PV get PST.TR.1SG

Zoja: No, I didn't know such people, I didn't meet them (they had gone already).

91.2 Ну , дзургæ-иу кодтой , уыдис ахæм
 ну дзур -гæ - =иу код -т -ой уыд -ис ахæм
 HES talk CONV =ITER do TR PST.TR.3PL be PST.INTR.3SG such

адæмтæ , зæронд устытæ , фæлæ йæ куыд куыд
 адæм -т -æ зæронд усты -т -æ фæлæ =йæ куыд куыд
 people PL NOM old woman PL NOM but =3SG.ENCL.GEN how how

дарын хъуыди ...
 дар -ын хъуыд -и
 hold,keep INF be.necessary PST.INTR.3SG

It was said that there were such people, old women, but how did they take care of it...

92 Мадина : Æмæ-иу æй уыдон хъæр кодтой
 Мадина æмæ =иу =æй уыдон хъæр код -т -ой
 Madina and =ITER =3SG.ENCL.GEN DemDist.PL.NOM shout do TR PST.TR.3PL

, ссардтой , зæгъгæ , куы-иу æй
 ссард -т -ой зæгъ -гæ куы - =иу =æй
 find TR PST.TR.3PL say CONV if =ITER =3SG.ENCL.GEN

ссардтой ?
 ссард -т -ой
 find TR PST.TR.3PL

Madina: Did they tell you how they find it?

93.1 Зоя : Ну , магъа , нә-иу әй загътой
 Зоя Ну магъа нә - =иу =әй загът -ой
 Zoja well I don't know NEG =ITER =3SG.ENCL.GEN say PST.TR.3PL

зәгъгә , фәлә-иу афтә загътой , ссарән и әрмәстдәр
 зәгъ -гә фәлә =иу афтә загът -ой ссар -ән и әрмәстдәр
 say CONV but =ITER so say PST.TR.3PL find INF2 EXST only

афтәмәй , кәм әй ссардтай , гъе уый кәд
 афтәмәй кәм =әй ссард -т -ай гъе уый кәд
 so where =3SG.ENCL.GEN find TR PST.TR.2SG well DemDist.GEN if

зоныс , гъе уыцы бынат , уәд , дам , фәстәмә уырдаәм
 зон -ыс гъе уыцы бынат уәд =дам фәстәмә уырдаәм
 know PRS.2SG well that place then =CIT back there

алидзы .
 а- лидз -ы
 PV run PRS.3SG

Zoja: Well, I don't know, they didn't tell (how they found it), but they used to tell that it can be found only in the place where you found it before, if you know it, that place, the bead come back to that place.

93.2 Кәлмытә та-иу хыл кодтой гъе уым ,
 кәлм -ыт -ә =та =иу хыл код -т -ой гъе уым
 snake PL NOM =CONTR =ITER quarrel do TR PST.TR.3PL well DemDist.IN

кәрәдзийә йә истой .
 кәрәдзи -йә =йә ист -ой
 RCP ABL =3SG.ENCL.GEN deprive PST.TR.3PL

They said: the snakes were fighting there the were taking away it from each other.

93.3 Әмә-иу гъе уәд тынг хыл кодтой кәлмытә .
 әмә =иу гъе уәд тынг хыл код -т -ой кәлм -ыт -ә
 and =ITER well then very quarrel do TR PST.TR.3PL snake PL NOM

And they were fighting very hard, the snakes.

94.1 Агузарова Изета : Йер йедмә гәсгә йә әрхъуыды
 Агузарова Изета йер йед -мә гәсгә =йә әр- хъуыды
 Aguzarova Izeta now HES ALL in accordance with =3SG.ENCL.GEN PV thought

кодтон .
 код -т -он
 do TR PST.TR.1SG

Aguzarova Izeta: I remembered something about it.

94.2 Әгъуызартәм не смой кодтон , әмә , кәй
 Әгъуызар -т -әм не с- мой код -т -он әмә кәй
 Aguzarov PL ALL PTCL PV husband do TR PST.TR.1SG and who.GEN

кой	ма	уын	кодтон		Маирбег	зæгъгæ	æмæ
кой	=ма	=уын	код -т -он		Маирбег	зæгъ -гæ	æмæ
mention	=yet	=2PL.ENCL.DAT	do TR PST.TR.1SG		Mayrbek	say CONV	and

фараст	сывæллоны	уыдысты		авд	хойы	æмæ	дыууæ
фараст	сывæллон -ы	уыд -ысты		авд	хо -йы	æмæ	дыууæ
nine	child GEN	be PST.INTR.3PL		seven	sister GEN	and	two

æфсымæры
 æфсымæр -ы
 brother GEN

I married Aguzarov and the one whom I have told you about, Mayrbek, they were eight children, seven sisters and two brothers.

94.3	Æмæ сæ	хотæй	иу	Ганусиат	смой
	æмæ сæ=	хо -т -æй	иу	Ганусиат	с- мой
	and POSS.3PL=	sister PL ABL	one	Ganusiat	PV husband

кодта	сæ	хистæр	уыди	Цæгæратæм
код -т -а	сæ=	хистæр	уыд -и	Цæгæра -т -æм
do TR PST.TR.3SG	POSS.3PL=	elder	be PST.INTR.3SG	Tsagaraev PL ALL

One of the sisters, Gunusiat, married Tsagaraev, she was an elder sister.

94.4	Æмæ Цæгæратæм	смой	кодта	йæхицæн
	æмæ Цæгæра -т -æм	с- мой	код -т -а	йæ= -хицæн
	and Tsagaraev PL ALL	PV husband	do TR PST.TR.3SG	POSS.3SG= REFL.DAT

дæр	цот	рацыди	æмæ	дам	дын
=дæр	цот	ра- цыд -и	æмæ	=дам	=дын
=PTCL	descendants	PV go PST.INTR.3SG	and	=CIT	=2SG.ENCL.DAT

кæддæр	Ганусиат	бады	æмæ	цыдæртæ	кусы	æмæ
кæд -дæр	Ганусиат	бад -ы	æмæ	цы -дæр -т -æ	кус -ы	æмæ
when INDEF	Ganusiat	sit PRS.3SG	and	what INDEF PL NOM	do PRS.3SG	and

сæм	сæ	сыхæгты	ус	æрбацыди
=сæм	сæ=	сыхæг -т -ы	ус	æрба- цыд -и
=3PL.ENCL.ALL	POSS.3PL=	neighbour PL GEN	woman	PV go PST.INTR.3SG

She married Tsagaraev, she had her own children and once Ganusiat was sitting and doing something and her neighbour, a woman, came to her.

94.5	Ус	зæгъгæ	зæронд	чызг	уыди	Галлæ
	ус	зæгъ -гæ	зæронд	чызг	уыд -и	Галлæ
	woman	say CONV	old	girl	be PST.INTR.3SG	Gallah

It was a woman, an old maid, Gallah.

94.6	Æмæ	, дам	, дын		Галлæ	æрбахызти		æмæ	ницы
	æмæ	=дам	=дын		Галлæ	æрба- хызт -и		æмæ	ницы
	and	=CIT	=2SG.ENCL.DAT		Gallah	PV climb PST.INTR.3SG		and	nothing

дзуры

дзур -ы

talk PRS.3SG

Gallah is coming in without saying anything.

94.7	Æмæ	йæм		Ганусиат	дзуры	, уый	æцæг	хабар
	æмæ	=йæм		Ганусиат	дзур -ы	уый	æцæг	хабар
	and	=3SG.ENCL.ALL		Ganusiat	talk PRS.3SG	DemDist.NOM	real	news

уыди	, мæнмæ	диссаг	кастис	, фæлæ	йæ
уыд -и	мæнмæ	диссаг	каст -ис	фæлæ	=йæ
be PST.INTR.3SG	I.ALL	miracle	look PST.INTR.3SG	but	=3SG.ENCL.GEN

куыд æцæг хабар	, афтæ йæ	ме	, фсин	дæр
куыд æцæг хабар	афтæ =йæ	ме=	фсин	=дæр
how real news	so =3SG.ENCL.GEN	POSS.1SG=	mother-in-law	=PTCL

бирæтæй	йæ	фехъуыстон	, фæлæ	мын
бирæ -т -æй	=йæ	фе- хъуыст -он	фæлæ	=мын
a.lot.of PL ABL	=3SG.ENCL.GEN	PV listen PST.TR.1SG	but	=1SG.ENCL.DAT

æй	бынтон	, куыд æй	зæгъон	, бæстон
=æй	бынтон	куыд =æй	зæгъ -он	бæстон
=3SG.ENCL.GEN	totally	how =3SG.ENCL.GEN	say SBJV.1SG	well-grounded

та	ме	, фсин	радзырдта
=та	ме=	фсин	ра- дзырд -т -а
=CONTR	POSS.1SG=	mother-in-law	PV talk TR PST.TR.3SG

Ganusiat is saying to her... it was a real story, I was amazed but it was told as a real story, my mother-in-law heard it from many people, she told it to me in details.

94.8	Æмæ	, дам	, дын	, æмæ	, дам	, Галлæ	, ай
	æмæ	=дам	=дын	æмæ	=дам	Галлæ	ай
	and	=CIT	=2SG.ENCL.DAT	and	=CIT	Gallah	DemProx.NOM

дам	, нæм	цафон	æрбацыдтæ	, æмбисæхсæв	, дам
=дам	=нæм	ц афон	æрба- цыд -тæ	æмбис æхсæв	=дам
=CIT	=1PL.ENCL.ALL	what time	PV go PST.INTR.2SG	half night	=CIT

She (Ganusiat) says: Gallah, why did you come to us so late, at midnight?

94.9	Ай	та	, йæ	лæгмæ	æнхъæлмæ
	ай	=та	=йæ	лæг -мæ	æнхъæл -мæ
	DemProx.NOM	=CONTR	=3SG.ENCL.GEN	husband ALL	hope ALL

касти	,	куыстæй	хъуамæ	æрцыдаид		дыккаг	сменæйæ	.
каст -и		куыст -æй	хъуамæ	æр- цыд -айд		дыккаг	сменæ -йæ	
look PST.INTR.3SG		work ABL	must	PV go CNTRF.3SG		second	shift ABL	

She was waiting for her husband, he was coming back from his second shift.

94.10	Æмæ	,	дам	,	ницы	дзуры	,	ницы	дзуры	,	æмæ	,
	æмæ		=дам		ницы	дзур -ы		ницы	дзур -ы		æмæ	
	and		=CIT		nothing	talk PRS.3SG		nothing	talk PRS.3SG		and	

дам	,	æз	дæумæ	нæ	дзурын	,	цы	,	дам	,	мæ	...
=дам		æз	дæумæ	нæ	дзур -ын		цы		=дам		=мæ	
=CIT		I	you.SG.ALL	PTCL	talk PRS.1SG		what		=CIT		=1SG.ENCL.GEN	

She (Gallah) was silent, silent and Ganusiat said: I'm talking to you, why do you...

94.11	Уæд	,	дам	,	ын	бынмæ	йæ	къæхтæм	куы	'
	уæд		=дам		=ын	бын -мæ	йæ=	къæх -т -æм	куы	
	then		=CIT		=3SG.ENCL.DAT	bottom ALL	POSS.3SG=	leg PL ALL	when	

ркасттæн	,	æмæ	,	дам	,	уыди	цæфхадджын	,
р- каст -тæн		æмæ		=дам		уыд -и	цæфхад -джын	
PV look PST.INTR.1SG		and		=CIT		be PST.INTR.3SG	horseshoe ADJ	

хæйрæг .
хæйрæг
devil

Suddenly I look down at her feet and she was with horseshoes, (it was) a devil.

94.12	Æмæ	йæ	къæхтæ	уыдысты	куыддæр	иннæрздæм	здыхт
	æмæ	йæ=	къæх -т -æ	уыд -ысты	куыддæр	иннæ -рздæм	здыхт
	and	POSS.3SG=	leg PL NOM	be PST.INTR.3PL	as.soon.as	other DIR	coiled

Her legs were somehow dislocated.

94.13	Йер	сæггы	цæфхæдты	хуызæн	,	фæлæ	,	дам	,	иннæрдæм
	йер	сæгъ -ы	цæфхæд -т -ы	хуызæн		фæлæ		=дам		иннæ -рдæм
	now	goat GEN	horseshoe PL GEN	like		but		=CIT		other DIR

конд	,	йæ	къæхтæ	.
конд		йæ=	къæх -т -æ	
do.PTCP.PST		POSS.3SG=	leg PL NOM	

Like goats hoofs they were bent in a wrong way, her legs.

94.14	Æмæ	йæ	уæд	фæмбæрста	,	ай	,	дам
	æмæ	=йæ	уæд	фæ- мбæрст -а		ай		=дам
	and	=3SG.ENCL.GEN	then	PV understand PST.TR.3SG		DemProx.NOM		=CIT

, хæйрæг куы у , æмæ йæ ‘ рцахста ,
 хæйрæг куы у æмæ =йæ рц- ахст -а
 devil EMPH be.PRS.3SG and =3SG.ENCL.GEN PV catch PST.TR.3SG

зæгъыс , æмæ йæ нæмгæ .
 зæгъ -ыс æмæ =йæ нæм -гæ
 say PRS.2SG and =3SG.ENCL.GEN beat CONV

Then she understood that she is a devil, she caught him and start to beat him.

94.15 Хæйрæг та йæм уый тыххæй нæ
 хæйрæг =та =йæм уый тыххæй нæ
 devil =CONTR =3SG.ENCL.ALL DemDist.GEN for PTCL

дзырдта , æмæ хæйрæг уыди .
 дзырд -т -а æмæ хæйрæг уыд -и
 talk TR PST.TR.3SG and devil be PST.INTR.3SG

The devil didn't talk to her because she was a devil.

94.16 Æмæ йæ , стæй йæ ай ... куы
 æмæ =йæ стæй =йæ ай куы
 and =3SG.ENCL.GEN then =3SG.ENCL.GEN DemProx.NOM if

йæм сдзырдтаид , æмæ йын сайын куы
 =йæм с- дзырд -т -айд æмæ =йын сай -ын куы
 =3SG.ENCL.ALL PV talk TR CNTRF.3SG and =3SG.ENCL.DAT deceive INF if

бакуымдтаид , уæд йер йе фæгъæла уыдаид , йе
 ба- куымд -т -айд уæд йер йе= уыд -айд йе
 PV obey TR CNTRF.3SG then now POSS.3SG= be CNTRF.3SG or

йыл исты æрцыдаид , исты фыдбылыз .
 =йыл исты æр- цыд -айд исты фыдбылыз
 =3SG.ENCL.SUPER something PV go CNTRF.3SG something trouble

If he had started to talk to her and she had believed him, she would have become either mad or something would have happened to her, something bad.

94.17 Фæлæ йæ ай не ‘ рцахста æмæ
 фæлæ =йæ ай не рц- ахст -а æмæ
 but =3SG.ENCL.GEN DemProx.NOM PTCL PV catch PST.TR.3SG and

йæм дзы йæхæдæг дзæбæх æм дзы
 =йæм =дзы йæхæдæг дзæбæх =æм =дзы
 =3SG.ENCL.ALL =3SG.ENCL.INESS good =3SG.ENCL.ALL =3SG.ENCL.INESS

æркасти æмæ йæ ныдздзæккор кодта ,
 æр- каст -и æмæ =йæ ныдз- дзæккор код -т -а
 PV look PST.INTR.3SG and =3SG.ENCL.GEN PV beetle do TR PST.TR.3SG

æмæ хæйрæгыл фæтых и .
 æмæ хæйрæг -ыл фæ- тых и
 and devil SUPER PV power EXST

But she caught him and beat him up and alone overpowered the devil.

94.18 Æмæ уыйадыл , уыйфæстæ , дам , йер Ганусиат
 æмæ уыйадыл уый фæстæ =дам йер Ганусиат
 and on this basis DemDist.GEN after =CIT now Ganusiat

йæ сывæллæттæн , йер йæхæдæг фараств сывæллоны хистæр
 =йæ сывæллæ -тт -æн йер йæхæдæг фараств сывæллон -ы хистæр
 =3SG.ENCL.GEN child PL DAT now nine child GEN elder

уыди , йæхицæн дæр фараств рацыди ,
 уыд -и йæ= -хицæн =дæр фараств ра- цыд -и
 be PST.INTR.3SG POSS.3SG= REFL.DAT =PTCL nine PV go PST.INTR.3SG

æви авд , дзæбæх сæ нал хъуыды кæнын .
 æви авд дзæбæх =сæ нал хъуыды кæн -ын
 or seven good =3PL.ENCL.GEN no.longer thought do PRS.1SG
 remember

And later Ganusiat to her children, she was an elder child of the nine children and she also had nine or seven children, I don't remember exactly.

94.19 Гъе æмæ , дам-иу сæхимæ мæнæ ахæм гыццыл гуыбор
 гъе æмæ =дам =иу сæ= химæ мæнæ ахæм гыццыл
 well and =CIT =ITER POSS.3PL= REFL.ALL there,that.is such small

куы скодтаид , гъе уæддæр , дам , дзы йæ
 куы с- код -т -айд гъе уæд =дæр =дам дзы йæ=
 when PV do TR CNTRF.3SG well then =PTCL =CIT POSS.3SG=

бинонтæ ... афтæ , дам , ыл цард ныккалди
 бинон -т -æ афтæ =дам =ыл цард нык- калд -и
 family PL NOM so =CIT =3SG.ENCL.SUPER life PV spill PST.INTR.3SG

, бæркад , дам , æм æрцыди , гъе ахæм гыццыл
 бæркад =дам =æм æр- цыд -и гъе ахæм гыццыл
 abundance =CIT =3SG.ENCL.ALL PV go PST.INTR.3SG well such small

гуыборæй дæр , дам
 гуыбор -æй =дæр =дам
 ABL =PTCL =CIT

When she was cooking a small bread at home even that time her family... they started to live in abundance, an abundance came to them, because of that small bread.

94.20 Æмæ гъе уый куыд æцæг хабар , афтæ йæ
 Æмæ гъе уый куыд æцæг хабар афтæ =йæ
 and well DemDist how real news so =3SG.ENCL.GEN

дзырдтой

дзырд -т -ой
talk TR PST.TR.3PL

It was told as a real story.

95 Зоя : Хæйрæг æрцахста
Зоя хæйрæг æрц- ахст -а
Zoja devil PV catch PST.TR.3SG

Zoja: She had caught a devil.

96.1 Агузарова Изета : Хæйрæг , о , æмæ йæ дзæбæх ...
Агузарова Изета хæйрæг о æмæ =йæ дзæбæх
Aguzarova Izeta devil yes and =3SG.ENCL.GEN good

На , ай та йер Æгъуызартæ , о , афтæ .
на ай =та йер Æгъуызар -тæ о афтæ
PRED.NEG DemProx.NOM =CONTR now Aguzarov PL yes so

Aguzarova Izeta: Yes, a devil and he was ... hard... No, these are the Aguzarovs, in this way.

96.2 На , Цæгæратаем
на Цæгæра -т -æм
PRED.NEG Tsagaraev PL ALL

No, the Tsagaraevs.

96.3 Æгъуызарты чызг æмæ Цæгæратаем уыди чындзы
Æгъуызар -т -ы чызг æмæ Цæгæра -т -æм уыд -и чындз -ы
Aguzarov PL GEN girl and Tsagaraev PL ALL be PST.INTR.3SG bride GEN

цыд

цыд
go.PART.PST

Her maiden name is Aguzarova and she married Tsagaraev.

96.4 Æмæ йæ йер , куыд æцæг хабар , афтæ йæ
æмæ =йæ йер куыд æцæг хабар афтæ =йæ
and =3SG.ENCL.GEN now how real news so =3SG.ENCL.GEN

дзырдтой

дзырд -т -ой Дæллаг Зджыды
talk TR PST.TR.3PL lower Zgid INESS

It was told as a real story in Lower Zgid.

97 Нора : ... нæ пьадругæты цур нал абаддзæн ?
Нора нæ= пьадругæ -т -ы цур нал а- бад -дзæн
Nora POSS.1PL= friend PL GEN near no.longer PV sit FUT.3SG

Nora: ... Let's sit with our girls.

98 **Тина** : **Кæмæй** **зæгъыс** ?
 Тина кæмæй зæгъ -ыс
 Tina who.ABL say PRS.2SG

Tina: Whom are you talking about?

99.1 **Нора** : **Мæхицæй** !
 Нора мæ= хицæй
 Nora POSS.1SG= REFL.ABL

Nora: About myself!

99.2 **Кæмæй** **хъуамæ** **зæгъон** ?
 кæмæй хъуамæ зæгъ -он
 who.ABL must say SBJV.1SG

Who else?

100 **Агузарова Изета** : **Падругæтæ** **кæй** **хоныс** , **ома** ?
 Агузарова Изета падругæ -т -æ кæй хон -ыс ома
 Aguzarova Izeta friend PL NOM who.GEN name PRS.2SG that is to say

Aguzarova Izeta: Whom do you call girls?

101 **Нора** : **Мæнæ** **мæ** **пъадругæтæ** , **уæдæ** .
 Нора мæнæ мæ= пъадругæ -т -æ уæдæ
 Nora there,that.is POSS.1SG= friend PL NOM so

Nora: My friends.

102 **Агузарова Изета** : **Кæд** , **зæгъын** , **æндæр** **искæдæм** **дæ**
 Агузарова Изета кæд зæгъ -ын æндæр искæдæм дæ=
 Aguzarova Izeta when say PRS.1SG other somewhere POSS.2SG=

зæрдæ ‘ **хсайы** , **æмæ** **дæ** **уый** **тыххæй** **фæрсын**
 зæрдæ хсай -ы æмæ =дæ уый тыххæй фæрс -ын
 heart seek PRS.3SG and =2SG.ENCL.GEN DemDist.GEN for ask PRS.1SG

Aguzarova Izeta: I thought you want to go somewhere that is why I'm asking.

103 **Нора** : **На** .
 Нора на
 Nora PRED.NEG

Nora: No.

104.1 **Зоя** : **Раджы-иу** **дон** **ракалæн** **дæр** **нæ** **уыди**
 Зоя раджы =иу дон ра- кал -æн =дæр нæ уыд -и
 Zoja long.time.ago =ITER water PV spill INF2 =PTCL NEG be PST.INTR.3SG

, **æхсæнтæ** **дон** , **æхсæвыгон** .
 æхс -æн -т -æ дон æхсæвыгон
 wash INF2 PL NOM water at.night

Zoja: Before it was forbidden to pour out the water, greywater, at night.

104.2 Афтæ-иу загътой , хæйрæг гъе уæд , гъе уыцы афон
 афтæ =иу загът -ой хæйрæг гъе уæд гъе уыцы афон
 so =ITER say PST.TR.3PL devil well then well that time

цауы кæртмæ .
 цау -ы кæрт -мæ
 go PRS.3SG yard ALL

It was said that a devil is walking around the yard.

104.3 Æмæ иу рæстæджы махмæ иу
 æмæ иу рæстæдж -ы махмæ иу
 and one time INESS we.ALL one

And once someone from us...

104.4 Болататæй иу чызг дон ракалдта , гæрзтæхсæн дон ,
 Болататæй иу чызг дон ра- калд -т -а дон
 one girl water PV spill TR PST.TR.3SG water

æхсæвыгон , æмæ фæсур и , æмæ сæрра и æмæ суртæ
 æхсæвыгон æмæ фæ- сур и æмæ с- æрра и æмæ сур -т -æ
 at.night and PV faint EXST and PV mad EXST and faint PL NOM

кæнын райдыдта .
 кæн -ын ра- йдыд -т -а
 do INF PV begin TR PST.TR.3SG

One girl from the Bolataev poured the water out, the greywater, at night, and she fainted and became mad and start to faint from time to time.

104.5 Æмæ йæ хойы иунасдæр рæстæджы фæстæ йæ
 æмæ йæ= хо -йы иу насдæр рæстæдж -ы фæстæ йæ=
 and POSS.3SG= sister GEN one a.few time GEN after POSS.3SG=

хойы , рцахста , æмæ йæ йæ быны
 хо -йы рц- ахст -а æмæ =йæ йæ= бын -ы
 sister GEN PV catch PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.GEN POSS.3SG= bottom GEN

скодта æмæ йын йæ дзыхы нытту
 с- код -т -а æмæ =йын йæ= дзых -ы ныт- ту
 PV do TR PST.TR.3SG and =3SG.ENCL.DAT POSS.3SG= mouth INESS PV spit

кодта , æмæ гъе уый дæр сæрра и .
 код -т -а æмæ гъе уый =дæр с- æрра и
 do TR PST.TR.3SG and well DemDist.NOM =PTCL PV mad EXST

Sometime later her sister, she caught her sister, knocked her down, spat in the throat and she also became mad.

104.6 Æмæ дыууæ дæр ... йер тæккæ ... мæнæ Алагир
 æмæ дыууæ =дæр йер тæккæ мæнæ Алагир -ы
 and two =PTCL now exactly there,that.is Alagir INESS

цардысты	,	фæлæ	йер	тæккæ	ма	æгас	сты	,	нал
цард -ысты		фæлæ	йер	тæккæ	=ма	æгас	сты		нал
live PST.INTR.3PL		but	now	exactly	=yet	alive	be.PRS.3PL		no.longer

сты ...

сты
be.PRS.3PL

And both of them... now... they lived here, in Alagir, whether they still alive or not...

105 **Агузарова Изета : Йер мæнæ** ...

Агузарова	Изета	йер	мæнæ
Aguzarova	Izeta	now	there,that.is

Aguzarova Izeta: There...

106 **Зоя : Дон калæн нæй æхсæвыгон** .

Зоя	дон	кал	-æн	нæй	æхсæвыгон
Zoja	water	spill	INF2	EXST.NEG	at.night

Zoja: It is forbidden to pour out water at night.

107 **Агузарова Изета : Дон калынмæ гæсгæ** ...

Агузарова	Изета	дон	кал	-ын	-мæ	гæсгæ
Aguzarova	Izeta	water	spill	INF	ALL	in accordance with

Aguzarova Izeta: Pouring the water out...

108 **Зоя : Бырæттæ хæссæн нæй** .

Зоя	бырæ	-тт	-æ	хæсс	-æн	нæй
Zoja	rubbish	PL	NOM	carry	INF2	EXST.NEG

Zoja: It is forbidden to take the rubbish out.

109.1 **Агузарова Изета : Бырæттæ хæссæн ... Фæлæ дон калын** ,

Агузарова	Изета	бырæ	-тт	-æ	хæсс	-æн	фæлæ	дон	кал	-ын
Aguzarova	Izeta	rubbish	PL	NOM	carry	INF2	but	water	spill	INF

дам , æнæуый дæр , æгъдауы мидæг нæй .

=дам	æнæуый	=дæр	æгъдау	-ы	мидæг	нæй
=CIT	just	=PTCL	custom	GEN	inside	EXST.NEG

Aguzarova Izeta: Taking the rubbish out... But it is said that there is no such custom - not to pour the water out (at night).

109.2 **Уый , дам** ...

уый	=дам
DemDist.NOM	=CIT

It is said...

110 **Зоя : Æхсæвыгон нæй** .

Зоя	æхсæвыгон	нæй
Zoja	at.night	EXST.NEG

Zoja: It is prohibited at night.

111.1 Агузарова Изета : Гье уымæй , дам , гье уымæй ,
 Агузарова Изета гье уым -æй =дам гье уым -æй
 Aguzarova Izeta well DemDist ABL =CIT well DemDist ABL

хинæй уæлдай , дам , нæй .
 хин -æй уæлдай =дам нæй
 witchcraft ABL special =CIT EXST.NEG

Aguzarova Izeta: They say that there is no difference between this and the witchcraft.

111.2 Æхсæнтæ дон мæнæ размæ , адæм цæуæн ,
 æхс -æн -т -æ дон мæнæ раз -мæ адæм цæу -æн
 wash INF2 PL NOM water there,that.is front ALL people go INF2

къæхты бынмæ куы ракалай , йер бирæтæ-иу ,
 къæх -т -ы бын -мæ куы ра- кал -ай йер бирæ -т -æ - =иу
 leg PL GEN bottom ALL if PV spill SBJV.2SG now a.lot.of PL NOM =ITER

мæнæ-иу æз мæ сыхæгтæй хъуыды кæнын , гье
 мæнæ =иу æз мæ= сыхæг -т -æй хъуыды кæн -ын гье
 there,that.is =ITER I POSS.1SG= neighbour PL ABL thought do PRS.1SG well
 remember

уымæ йеддæр-иу сæм ницы каст
 уы -мæ йед -дæр - =иу =сæм ницы каст -и
 DemDist ALL HES COMPAR =ITER =3PL.ENCL.ALL nothing look PST.INTR.3SG

If you pour out greywater somewhere where people are walking, for example, I remember my neighbours, nothing bad happened to them.

111.3 Иу сыхаг нæм ахæм уыди , æмæ-иу
 иу сыхаг =нæм ахæм уыд -и æмæ =иу
 one neighbour =1PL.ENCL.ALL such be PST.INTR.3SG and =ITER

куыстмæ цæуыс , мæнæ куыстмæ рацæуыс , уæд-иу
 куыст -мæ цæу -ыс мæнæ куыст -мæ ра- цæу -ыс уæд =иу
 work ALL go PRS.2SG there,that.is work ALL PV go PRS.2SG then =ITER

цыма барæй акодта , æмæ та-иу заборы сæрты
 цыма бар -æй а- код -т -а æмæ =та =иу забор -ы сæрты
 as.if will ABL PV do TR PST.TR.3SG and =CONTR =ITER fence GEN over

зыгъгъуытт , зæгъгæ , æмæ та-иу ...
 зыгъгъуытт зæгъ -гæ æмæ =та =иу
 throw say CONV and =CONTR =ITER

We had one neighbour, you go for work, you are going out for work and as if she did it intentionally and threw it out over the fence and once again...

112.1 Зоя : Уый , дам , хæйрæгыл куы ракалæ , уæд ,
 Зоя уый =дам хæйрæг -ыл куы ра- кал -а уæд
 Zoja DemDist =CIT devil SUPER if PV pour SBJV.3SG then

дам , æлгъитгæ кæны .
 =дам лгъит -гæ кæн -ы
 =CIT damn CONV do PRS.3SG

Zoja: It is said if you pour it out on a devil, he will damn you.

112.2 Бырæтгæ дæр-иу нæ уагътой калын æддæмæ .
 бырæ -тт -æ =дæр =иу нæ уагът -ой кал -ын æддæ -мæ
 rubbish PL NOM =PTCL =ITER NEG permit PST.TR.3PL spill INF outside ALL

They didn't allow to throw rubbish outside.

112.3 Дуары бын-иу сæ æрæвæрдта мæ
 дуар -ы бын - =иу =сæ æр- æвæрд -т -а мæ=
 door GEN bottom =ITER =3PL.ENCL.GEN PV put TR PST.TR.3SG POSS.1SG=

мæд-иу сæ ...
 мæд - =иу =сæ
 mother =ITER =3PL.ENCL.GEN

My mother used to keep it near the door.

113 Тина : Мæрзæн дæр нæй æнафон мидæгæй .
 Тина мæрз -æн =дæр нæй æнафон мидæг -æй
 Tina sweep INF2 =PTCL EXST.NEG late inside ABL

Tina: And sweeping the floor is prohibited at night.

114.1 Мадина : Æмæ уæд куы калай , уæд та , афтæ ма
 Мадина Æмæ уæд куы кал -ай уæд =та афтæ =ма
 Madina and then if spill SBJV.2SG then =CONTR so =yet

нæ фæзæгъынц , уæд та исты зæгъын хъæуы ?
 нæ фæ- зæгъ -ынц уæд =та исты зæгъ -ын хъæу -ы
 PTCL PV say PRS.3PL then =CONTR something say PRS.1SG village PRS.3SG

Madina: If you poured out it is believed that you have to say something, right?

114.2 Афтæ , гæнæн дын нæй , æмæ йæ
 афтæ гæнæн =дын нæй æмæ =йæ
 so possibility =2SG.ENCL.DAT EXST.NEG and =3SG.ENCL.GEN

калыс , уæд цыдæр нæ фæзæгъынц ?
 кал -ыс уæд цы -дæр нæ фæ- зæгъ -ынц
 spill PRS.2SG then what INDEF PTCL PV say PRS.3PL

If you don't have a choice and have to pour out water you will say something, right?

115.1 Зоя : Гъе хуыфгæ скаæ , ысхуыф , исты
 Зоя гъе хуыфгæ -гæ с- кæ ыс- хуыф -*0 исты
 Zoja well cough CONV PV do.IMP.2SG PV cough IMP.2SG something

ра	...	æмæ	йæ		афтæмæй	акал	
ра-		æмæ	=йæ		афтæмæй	а-	кал -*0
PV		and	=3SG.ENCL.GEN	so	PV	spill	IMP.2SG

Zoja: Well, begin to cough, cough or something... and then pour it out.

115.2	Æнæ	йедæй	нæй	,	æнæдзургæ	тедтæ	
	ænæ=	йед -æй	нæй		ænæ=	дзур -гæ	тед -т -æ
	without=	HES ABL	EXST.NEG		without=	talk CONV	and so on PL NOM

на	,	фæлæ	схуыф	
на		фæлæ	с- хуыф -*0	
PRED.NEG		but	PV cough	IMP.2SG

Without it, without noise you can't do it, begin to cough.

116	Мадина	:	Чидæр	ма	мын	,	афтæ	,	дам	,	зæгъ	
	Мадина		чи -дæр	=ма	=мын		афтæ		=дам		зæгъ -*0	
	Madina		who INDEF	=yet	=1SG.ENCL.DAT		so		=CIT		say	IMP.2SG

уынын	дæ	,	зæгъгæ	,	исты	
уын -ын	=дæ		зæгъ -гæ		исты	
see PRS.1SG	=2SG.ENCL.GEN		say CONV		something	

Madina: Somebody said to me that you have to say something, I see you, something like that.

117.1	Зоя	:	О	,	уынын	,	кæнæ	ысхуыф	,	кæнæ	афтæ	
	Зоя		о		уын -ын		кæнæ	ыс- хуыф -*0		кæнæ	афтæ	
	Zoja		yes		see PRS.1SG		or	PV cough	IMP.2SG	or	so	

бамбарын	кæн	,	куыд	зона	,	что	иуфарс
ба- мбар -ын	кæн -*0		куыд	зон -а		что	иу фарс
PV know INF	do IMP.2SG		in.order.that	know SBJV.3SG		that	one side

ацæуын	хъæуы	,	æмæ	йæ		афтæмæй	акал	
а- цæу -ын	хъæу -ы		æмæ	=йæ		афтæмæй	а- кал -*0	
PV go INF	village PRS.3SG		and	=3SG.ENCL.GEN	so	PV	spill	IMP.2SG

Zoja: Yes, I see or begin to cough and in this way let him know that he has to step aside and then pour it out.

117.2	Æхсæвыгон	куы	калай	,	уæд	ысхуыф	,	гъе	зæгъ
	æхсæвыгон	куы	кал -ай		уæд	ыс- хуыф -*0		гъе	зæгъ -*0
	at.night	if	spill SBJV.2SG		then	PV cough	IMP.2SG	well	say

,	уынын	дæ	,	æмæ	йæ		афтæмæй	акал	
	уын -ын	=дæ		æмæ	=йæ		афтæмæй	а- кал -*0	
	see PRS.1SG	=2SG.ENCL.GEN		and	=3SG.ENCL.GEN	so	PV	spill	IMP.2SG

If you pouring out at night, begin to cough and say I see you and then start to pour.

117.3 **Ну** , **желательно** , **куы** **нæ** **акалай** , **хуыздæр** .
 ну куы нæ а- кал -ай хуыздæр
 HES when NEG PV spill SBJV.2SG better

Well, it would be better if you don't pour at night.

117.4 **О** , **не** ' **мбæлы** **æхсæвыгон** .
 о не мбæл -ы æхсæвыгон
 yes NEG befit PRS.3SG at.night

Yes, it is prohibited at night.

117.5 **Зæрæдтæ-иу** **афтæ** **загътой** , **æхсæвыгон** **бырон** **калæн**
 зæрæд -т -æ - =иу афтæ загът -ой æхсæвыгон бырон кал -æн
 old PL NOM =ITER so say PST.TR.3PL at.night rubbish spill INF2

дæр **нæй** .
 =дæр нæй
 =PTCL EXST.NEG

The old used to say that it is forbidden to throw away rubbish at night.

118 **Тина** : **Æхсæвыгон** **мæрзæн** **дæр** **нæй** .
 Тина Æхсæвыгон мæрз -æн =дæр нæй
 Tina at.night sweep INF2 =PTCL EXST.NEG

Tina: It is forbidden to sweep at night as well.

119.1 **Зоя** : **Мæрзæн** **дæр** **нæй** , **дон** **калæн** **дæр** **нæй**
 Зоя Мæрз -æн =дæр нæй дон кал -æн =дæр нæй
 Zoja sweep INF2 =PTCL EXST.NEG water spill INF2 =PTCL EXST.NEG

æхсæвыгон .
 æхсæвыгон
 at.night

Zoja: Sweeping and pouring the water out is forbidden at night.

119.2 **Мæнæ** **йер** **мæхæдæг** **кæй** **федтон** , **мæхæдæг** **кæй**
 мæнæ йер мæхæдæг кæй фед -т -он мæхæдæг кæй
 there,that.is now myself COMP PV+see TR PST.TR.1SG myself COMP
 DISC

зонын , **афтæ** **дыууæ** **хойы** **æмæ** **дзы** **иу**
 зон -ын афтæ дыууæ хо -йы æмæ =дзы иу
 know PRS.1SG so two sister GEN and =3PL.ENCL.ABL one

ракалдта **дон** **æмæ** **фæсур** **и** .
 ра- калд -т -а дон æмæ фæ- сур и
 PV spill TR PST.TR.3SG water and PV faint EXST

I know what I was, two sisters, one of them poured the water out and fainted.

119.3 **Гъе уымæй фæстæмæ суртæ кæнын райдыдта** ,
 гъе уым -æй фæстæмæ сур -т -æ кæн -ын ра- йдыд -т -а
 well DemDist ABL back faint PL NOM do INF PV begin TR PST.TR.3SG

стæй йæ хойы дзыхы нытту кодта æмæ
 стæй йæ= хо -йы дзых -ы ныт- ту код -т -а æмæ
 then POSS.3SG= sister GEN mouth INESS PV spit do TR PST.TR.3SG and

уый дæр
 уый =дæр
 DemDist.NOM =PTCL

After that she began to faint, then she spat in her sister's throat and she also...

119.4 **Дзæбæх уже сæ чындзы цæуына й дæр**
 дзæбæх уже сæ= чындз -ы цæу -ын -æй =дæр
 good already POSS.3PL= bride GEN go INF ABL =PTCL

анвгъуыдтой , ахæм дзæбæх абадгæ чызджытæ .
 а- ивгъуыд -т -ой ахæм дзæбæх а- бад -гæ чыздж -ытæ
 PV pass TR PST.TR.3PL such good PV sit CONV girl PL

Good, their time for marriage have passed they are old maids.

119.5 **Стæй дæм иу дзырд исчи куы ‘ рбакаена , уæд**
 стæй =дæм иу дзырд исчи куы рба- кæн -а уæд
 then =2SG.ENCL.ALL one word somebody if PV do SBJV.3SG then

иу дзырды тыххæй æддæмæ ма акæс , уый дæр
 иу дзырд -ы тыххæй æддæ -мæ ма а- кæс -*0 уый =дæр
 one talk GEN for outside ALL NEG PV look IMP.2SG DemDist.NOM =PTCL

не ‘ мбæлди , уый дæр-иу афтæ загътой ,
 не мбæлд -и уый =дæр =иу афтæ загът -ой
 NEG befit PST.INTR.3SG DemDist.NOM =PTCL =ITER so say PST.TR.3PL

уый , дам , хæйрæг сайгæ кæны .
 уый =дам хæйрæг сай -гæ кæн -ы
 DemDist.NOM =CIT devil deceive CONV do PRS.3SG

Also if someone from outside calls you, don't look out at once from you house, you had to behave in that way, it was said that a devil is deceiving in this way.

119.6 **Æртæ хатты цалынмæ-иу æрбадзырд нæ уыди**
 æртæ хатт -ы цалынмæ =иу æрба- дзырд нæ уыд -и
 three time GEN until =ITER PV word NEG be PST.INTR.3SG

хæдзармæ , уæдмæ-иу æддæмæ нæ ракастысты .
 хæдзар -мæ уæдмæ =иу æддæ -мæ нæ ра- каст -ысты
 house ALL until.then =ITER outside ALL NEG PV look PST.INTR.3PL

Don't look out till you are called three times.

120 **Мадина** : **Уый** **изæрыгон** , **æви æнаæуый** ?
 Мадина уый изæрыгон æви æнаæуый
 Madina DemDist.NOM at night or usual

Madina: Does it works for darktime or in general.

121.1 **Зоя** : **Изæрыгон** , **æхсæвæй** .
 Зоя изæрыгон æхсæв -æй
 Zoja at night night ABL

Zoja: At night.

121.2 **Цы ма дзы и йер** ?
 цы =ма =дзы и йер
 what =yet =3SG.ENCL.ABL EXST now

What else?

122 **Тина** : **Хорз уын фæдзырдтой** .
 Тина хорз =уын фæ- дзырд -т -ой
 Tina good =2PL.ENCL.DAT PV talk TR PST.TR.3PL

Tina: They have told you a lot.

123 **Мадина** : **Дзаумæттæ дæр тауæн нæ уыдис** , **нæ**
 Мадина Дзаумæ -тт -æ =дæр тыд -æн нæ уыд -ис нæ
 Madina clothes PL NOM =PTCL hang INF2 NEG be PST.INTR.3SG NEG

?

Madina: It was prohibited to hang clothes, right?

124 **Зоя** : **Дзаумæттæ тауæн уыди** , **дзаумæттæ** .
 Зоя Дзаумæ -тт -æ тыд -æн уыд -и дзаумæ -тт -æ
 Zoja clothes PL NOM hang INF2 be PST.INTR.3SG clothes PL NOM

Zoja: It was allowed to hand clothes, clothes.

125 **Мадина** : **Æхсæвыгон , афтæ сæ куы ныууадзай** ,
 Мадина Æхсæвыгон афтæ =сæ куы ныу- уадз -ай
 Madina at.night so =3PL.ENCL.GEN if PV let.go SBJV.2SG

сывæллоны дзаума , дам .
 сывæллон -ы дзаума =дам
 child GEN clothes =CIT

Madina: At night, if you leave the child's clothes.

126.1 **Агузарова Изета** : **Сывæллоны** , **о** , **до года** .
 Агузарова Изета Сывæллон -ы о до года
 Aguzarova Izeta child GEN yes up to one year

Aguzarova Izeta: Yes, baby's clothes, less than one years old.

126.2 **Ахæм сывæллонæн** .
 ахæм сывæллон -æн
 such child DAT

This kind of kid.

127 **Тина** : **Бынтон** **гыццылæн** , **дам** , **зыгъуыммæ** **нæй** .
Тина бынтон гыццыл -æн =дам зыгъуыммæ нæй
Tina totally small DAT =CIT on the wrong side EXST.NEG

Tina: It is said it is forbidden to hang clothes on the wrong side, the baby's clothes.

128 **Зоя** : **Бынтон** **гыццылæн** **на** .
Зоя Бынтон гыццыл -æн на
Zoja totally small DAT PRED.NEG

Zoja: Yes, baby's clothes - it was forbidden.

129 ???: **Йедæн** **тауæн** **дæр** **нæй** , **фæзæгъынц** , **гыццыл**
Йед -æн тыд -æн =дæр нæй фæ- зæгъ -ынц гыццыл
HES DAT hang INF2 =PTCL EXST.NEG PV say PRS.3PL small

сывæллонæн **нæй** ... **цалымæ** **йыл** **дæндæгтæ** **нæ**
сывæллон -æн нæй цалымæ =йыл дæндæг -т -æ нæ
child DAT EXST.NEG until =3SG.ENCL.SUPER tooth PL NOM NEG

уа .
уа
be.SBJV.3SG

It is said baby's clothes is forbidden... till it doesn't have teeth.

130 **Мадина** : **Бузныг** **уын** .
Мадина бузныг =уын
Madina thankful =2PL.ENCL.DAT

Madina: That you.

131.1 **Олег** : **Стыр** **бузныг** .
Олег стыр бузныг
Oleg big thankful

Oleg: Many thanks.

131.2 **Уæхицæн** .
уæ= хицæн
POSS.2PL= REFL.DAT

You

132 **Тина** : **Акцент** **хороший** **у** **вас** **получается** .
Тина у вас
Tina